

MAGYAR L

4 let

Taxa apr. 1934. HUNGARIA

HUNGARIA
Posta Róbert urnak
István 1-2.
BUDAPEST

Főszerkesztő:
Dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 48 (1490) szám * Vasárnap, 1937 február 28

Főmunkatárs:
Dr. Gyáriás Elemér

A francia képviselőházban élesen felvetődött a nemzeti egység kérdése

Flandin volt miniszterelnök a középpártok és a jobboldal nevében szóváltotta a bolsevista irányban való eltolódást. A Blum-kormány ellen 211 képviselő szavazott

Párizsból jelentik: A képviselőház péntek délutáni ülésén Flandin volt miniszterelnök terjesztette elő interpellációját a kormány általános politikájáról. Megkérdezte: igaz-e az a hír, hogy a szocialista és kommunista pártok együttműködéséből egyesült munkáspárt van keletkezében s annak Blum lesz az elnöke? Az egész ország nagy érdeklődéssel várja a miniszterelnök cáfolatát, vagy megerősítését. Flandin beszéde további részében kérte a kormányt, kövesse a folytonosság politikáját, mert ezáltal megszabadítja Franciaországot a nyugtalanság érzésétől.

— Ha bekövetkezik a katasztrófa, — mondotta. — az nem fog kimélni sem egyéneket, sem pártokat, hanem lönkre teszi az egész országot. A tulsó oldal azt állítja, hogy éppen ezt a katasztrófát akarja elkerülni, ezzel szemben azonban a mi véleményünk az, hogy a mai kormányzás olyan szerencsétlenségbe dönti az országot, amelynek áldozatul esik egész köztársasági rendszerünk.

Ennél a kijelentésnél a jobboldal heves tapssal tüntet, a baloldal pedig állandó közbeszólásokkal zavarja a szónokot.

Flandin ezután áttért a pénzügyi helyzetre. Kifejtette, hogy ezen a téren állandó a zavar, a kormány a külföldön futkos kölcsönök után, de nem talál olyan államot, mely hajlandó volna Franciaországnak kölcsönt nyújtani. Az árak emelkedése is hallatlan arányú és megakadályozza újabb hitelek nyújtását.

Ennél a kijelentésnél Vincent Auriol pénzügyminiszter tagadólág rázta fejét.

— Az a terv, — folytatta Flandin, — hogy a kormány mégjobban aláértékeli a frankot, újabb csapást mérne az ország pénzügyi helyzetére. A költségvetés hétszázmillió frank deficiittel zárult. A kormánynak végre a helyes pénzügyi politika útjára kell lépnie, hogy eloszlassa a tőke bizonytalanságát. Ha ez nem történik meg, akkor a kormánynak erőszakos intézkedésekhez kell folyamodnia, az pedig a politikai parancsuralomhoz vezet. Ezt akarja-e

Flandin ismét felszólt: „Utaink kettéváltak! A radikális párt még a kormányai szavazott

Blum miniszterelnök beszéde után másfél órára felfüggesztették az ülést. Szünet után Flandin ismét felszólt és kijelentette, hogy az ő miniszterelnöksége idején 9 milliárd volt az ország aranyvesztése és csak a Laval kormányzata idejével együtt volt 19 milliárd. Akkor azonban a frank elleni spekulációs támadás miatt három hét alatt ment ki az arany az országból, ma pedig lassu kiszivárgásról van szó, amit még súlyosabbá tesz rendszeresége és csaknem állandó színvonalon való maradása.

— Utaink ketté válnak az események miatt! — fejezte be beszédét Flandin. — Ön miniszterelnök ur, nem akarja a nemzeti egység kormányát, meg akarja tartani a felelőssé-

a mai népfrent-kormány?

— Jelentse ki nyíltan, ha azt akarja, hogy komoly kormányzati irányként fogadjuk Thorez képviselőnek a francia szovjet kiküldetésre vonatkozó javaslatát. Eggyelőre csak zavaró kértelműségeket hallunk és látunk, de ezek mind károsak a francia köztársaság iránti nemzetközi bizalom szempontjából.

— Avagy helyes-e az a kijelentés, mely szerint a május elseji párizsi világiállítás nem lesz egyéb, mint a munkásság tüntetése a fasizmus rendszerével szemben? A miniszterelnök nantési beszédében hazafiságára hivatkozott. Mi csak köztársasági érzéseire hivatkozunk és kérjük, hogy minél hamarabb vessen véget a kormány hibás politikájának és teremtsen meg a francia egységet.

BLUM VÁLASZOL ÉS RAGASZKODIK A NÉPFRENTHOZ.

Blum miniszterelnök az interpellációra válaszolva, emlékeztetett arra, hogy a köztisztviselőkhöz intézett szózatában megvilágította, miért van szükség szünetre a kormányprogram végrehajtásában. A helyzett — ugymond — ma jobb, mint azelőtt volt. A munkanélküli kérdés megoldása megkezdődött. (Eles ellenmondások a jobboldalon).

— A Laval és Flandin kormányok alatt is kiszivárgott az arany az országból, — folytatta Blum. — A jogosulatlan áremelkedést le kell törni. A válságot véglegesen legyőzhetjük akkor, ha a kivitt és elrejtett tőkék visszatérnek a közgazdaságba. Ha azt hinném, hogy kívánatos és szükséges lenne a nemzeti egység kormányának megalakítása, távoznék helyemről, mert a néparevonal kormányát nem tudnám átalakítani nemzeti egység kormányává. A kormányban továbbra is képviselve kell lenni az összes demokrata pártoknak és akkor leszünk igazán nemzeti kormány, ha megmaradunk a néparevonal kormányának. A közérdek kívánja, hogy helyünkön maradjunk.

get. Hát tartsa meg! Teljes szivemből kívánom, hogy sikere legyen. Ne lépjen ki többé a néparevonal munkatervének kereteiből! Mi is megmaradunk azoknak az elveknek keretei között, amelyeknek érvényt akarunk és fogunk szerezni.

A hajnali órákban Blum felvetette a bizalmi kérdést. A képviselőház 361 szavazattal 211 ellenében bizalmat szavazott a Blum-kormánynak. A bizalom-szavazók közt még ott volt a radikálisok 90 tagu csoportja is, mely azonban nagy többségében már csak kényszeredetten viszi népfrent terhet.

(Tudósításunk folytatása a 7-ik oldalon.)

Vezetők, vagy törtetők?

Irta: Dr. Nagy András

„... Aki nagyobb közületek, az lesz a ti szolgátok...“
„... Jaj nektek, vak vezetők...“
(Máté evangéliuma 23.)

Bár kissé távolesőnek látszik a mindennapi élet időszerűbb kérdései mellőzésével a kötelességteljesítésről és arról a különbségről beszélni, ami elválasztja egymástól a hűséges munkát és a bűnös törtetőt (más szóval stréberségnek nevezik) — nem felesleges néha erről sem elmélkedni és időszerűvé teszi a problémát a különböző világnézetek embereinek egyre élesedő harca a vezetésért, ahol hiányoznak az ismertetőjelek megkülönböztetni a hivatottat a talmitól... Azonkívül szolgálata, kötelességteljesítésre utal mindnyájunkat az élet, akik pedig egykor társadalmuk vezetői lesznek, ugyancsak szükséges megkérdezniök magukat: mi célja van tevékenységüknek? vajon pusztán csak önmaguk érvényesüléséért dolgoznak-e, vagy a közösségnek akarnak használni elsősorban, mikor tőle elfogadják a vezetőknek kijáró előnyöket?

Nem vádaskodni akarok és távol áll tőlem a szándék, hogy bármelyik vezetőnek hitelét rontani akarnám! Mégis azt kell mondanom, hogy ha sok vezető öszintén felelősségre vonná magát e tekintetben és könyörtelenül levonná a tanulságot a feleletből, inkább félreállana a vezetés elől és nem is mindegyikből lenne kára a társadalomnak...

Római elv volt, hogy aki parancsolásra lesz hivatott, először engedelmességre kell megtanulnia; alávetni magát a vezetőknek, leg-hűségesebben teljesítenie azt a munkát, amit kivételnek rá, akár izlik, akár nem, ha kielégíti becsúgyát, ha nem! A kötelességteljesítés és engedelmesség parancsa azonban nemcsak a vezetésre kismélt egyeseknek szól, hanem mindegyikünknek. Különbözik egy kicsit mindenki vezetni fog. (legalábbis annyira, hogy ez az engedelmességet megtanulnia kötelezze őt), ha egyebet nem, egy családot, műhelyt, kis embercsoportot, mely valamilyen okból reá hallgat. Szolgálni kell tehát valamit! Egy urat, vagy egy elvet, egy célt, mindegy, de annak érdekében el kell követni mindent, ami tőlünk kitelik, sőt annál többet is! Mert aki szolgál, annak saját maga kedvéről le kell mondania, alá kell rendelnie érdekeit sőt egyéni meggyőződését is a szolgálat érdekeinek. Egyéni életének ezt a visszaszorítását fegyelemnek nevezik és ez az eredményes életirányításnak — szolgálatnak és vezetésnek — előfeltételt jelentő alapelve. Fegyelem és kötelességteljesítés ugyanaz.

Legtöbb ember azonban csak másra nézve fogadja ezt el. Nem akar szolgálni és ha meg is teszi, csak kényszerből, mert ez kenyérekereget jelent. Ha teheti, kihúzza magát a szolgálat alól és életét a mulasztásokért járó büntetések kicselezésére állítja be. Összevissza él, ahogy szeszélye és pénztárcája megengedi. Fegyelem fogalmát kényszerrel helyettesítve, nem jó munkás és rossz vezető is lesz. Saját dolgaiban is. Ipara, vagy hivatala, háztartása, vagy családja fogják megsínyleni fegyelem nélkül való életét.

Szolgálni és önként alárendelni magunkat

Művelés betegségei

...uma, köszvény és idegfájdalmaknál
...tabletták gyorsan és biztosan hatnak. Togal nagy-
...hígysavoldó és bakteriumölő, a bajt közvet-
...kerében támadja meg! Több mint 7000 orvos!
...Egy kísérlet meg fogja győzni! Kérjen kifeje-
...-t, nincs ennél jobb. Kapható gyógyszerárak-
...arogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

a szolgálat gondolatának, sőt *örvendeni* az en-
gedelmességnek: ez a *hasznos* emberek életé-
nek titka és a *jó* vezetés bölcsessége. Az igazi
vezetők méginkább alárendelik személyüket a
szolgálat céljának, mint a munkások. *Legsza-
badabb ember az alkalmazott és a vezetés a
legsűrűbb szolgálat...*

Ez olyan világos, hogy lehet, hogy keve-
sen értik meg és fogadják el magukra nézve?

Ennek egyszerű oka van.

Az, hogy *legtöbb ember rosszul állítja be
magát az életébe*. Azt szereti hinni, hogy élete
egy biztosított intézet, ahol nem lehet tudni, mi-
lyen befizetéssel, bebiztosította magát és az
élet köteles őt *boldoggá* tenni, és pedig oly
módon, ahogy kívánja! Az élet persze nem
hallgat az ilyen önkényes kívánságokra, ha-
nem megy előre a maga útján és hagyja so-
pánkodni, vagy átkozódni a „boldogság” után
okvetetlenkedőket, akik ahelyett, hogy *életük
értelmét a munkában*, engedelmségben, alá-
zatos alárendelésben keresték volna, azt hi-
tették el magukkal, hogy körülöttük forog a
világ...

*Önmagukat keresték ezek, csak saját boldo-
gulásukat*, mintha a világ erre rendeltetett
volna, azt hitték el magukkal, hogy körül-
löttük forog a világ...

*Önmagukat keresték ezek, csak saját boldo-
gulásukat*, mintha a világ erre rendeltetett
volna... *Öncsalás* ez, amit csak a dollár-
valutában kifejezhető mozi-sztár mentálitás enged-
het meg büntetlenül magának, de ami a való-
ságot és igazi értékeket kereső világszemlélet
előtt éppen úgy összeomlik, mint ahogy nem
bírná meg az egyszerű mindennapiság vasök-
lét sem...

A Szentírás azt mondja: az önzőnek nincs
vigasztalása a földön.

Ha az ilyen, önmagát tömjénező ember
csak négy fal között boldogtalan, ez az ő ma-
gánügye. Bajt nem csinál vele másnak, sajnál-
juk, de segíteni nem tudunk, mert még rossz-
neven venné, ha kötelességről, feyelemről,
alázatos munkáról beszélnék neki, aki szer-
int ezek homlokegyenest ellenkezői az elkép-
zelhető emberi boldogságnak. De *vannak ve-
szedelmes önzők is*, azok, akik a *boldogságot*
a közéletben való érvényesülésben látják, ked-
vük, becsvágyuk, esetleg adottságaik is — jó
erős torkuk, munkában el nem koptatott erők,
szégyenmentes életvágyuk — a közéletre
irányítják őket. Az ilyen ember *sohasem gon-
dol arra*, mialatt vezetésre igyekszik feltolni
magát, hogy ezzel munka és felelősség jár,
hogy a *vezetés azokért történik, akiket vezet-
nek*. Mindig és könyörtelenül *személyének
felszínre jutását tekintve célnak*. Nem bírja,
hogy más is viseljen hangzatos címet, de a
címrel járó kötelességek érdeklődésén kívül
esnek. Mindent akar, mert egy dolog nem elé-
gítheti ki játékos kedvét, újdonság-vágyát és
mert semmit sem végezve, mindegyikre ráér...
Politikában, társadalmi életben, családokon be-
lül feltalálhatók ezek az *önmagukért való stré-
berek*, zürzavart, hátramaradást, homlást hor-
doznak magukkal.

Pedig *nem akarnak rosszat*. Csak a *feye-
lem, a szolgálat elvét és kötelezőségeit nem
fogadják el magukra nézve*, tehát elhihetők,
hogy a világ van őrültük és nem fordítva...

Akarmelyikünk juthat olyan helyzetbe,
hogy vezetnie kell. Szükséges lehet tehát *ki-
puhatolni beállítottságunkat e kérdésben*, el-
dönteni, *mit keresek, önmagam-at-e vagy azt a
célt*, amiről állítom, hogy szolgálok?

A közélet emberei ideális felfogásban: az
illető közösséget kormányzó célnak, elvnek,
eszmének harcosai. Számukra a *személyes cél
a szolgálat közösség céljával azonosul*. Műkö-
désüknek és azon előnyöknek, amiket ezért a
szolgálatért személyükben élveznek, ez az azo-
nosítás adja meg az erkölcsi alapot és a meg-

indokoltságot. Ugy is lehetne ezt másképpen
mondani: *aki érvényesül a köz által, hogy ezzel
a köz érdekét vigye előbbre, annak érvénye-
sülése erkölcsös*. Aki viszont a köz érvénye-
sülési lehetőségeit *személyes felszínrekerülés
céljából* aknázza ki és emellett a *köz érdekeit
másodrendűeknek tartja*, személyes céljaitól
függetleneknek: *az erkölcselen törtetés félre-
ismerhetetlen bélyegét viseli magán*.

Kiéleztetn azt jelenti ez, hogy amennyi-
ben az ilyen embertől a köz a legnagyobb ál-
dozatot: a hangtalan félreállást és minden szem-
élyes érdeke megtagadását kívánja, az *igazi
köz-embernek ez megsemmisülés volna* — de
beteljesítése egy pillanattal sem lehetne kétsé-
ges. Az igazi nagyok kétségkívül így tettek.
Hogy ma hányan tennének így, ne kérdezzük,
nem tudhatjuk. Magunkról sem felelhetünk,
legfeljebb előkészíthetjük magunkban a gon-
dolatot...

Ha ezen az első kérdésen nem kell elma-
rasztalnunk magunkat, ha őszinte önvizsgálat
után is nyugodtan állíthatjuk, hogy közszol-
gálati tevékenységünk több volt, mint egyszé-
rű *kenyérkereset* — mint a hivatalnokoké —
vagy *vigyázat!* — *ugródeszka körülhatárol-
atlan tartalmu, éppenezért kalandorlehetősé-
gekkel kínáló karrierek felé* — amit régebben
zavarosbanhalászásnak neveztek: akkor jöu a
fogasabb, felelősségteljesebb kérdés.

Autót, vagy repülőgépet nem adnak akárki
kezébe, bármennyire bízik is magában, hogy
bizonyára tudná vezetni, ha megpróbálná! Kell
az önzetlenség és engedelmeskedni tudás, de
*önmagában édeskevés: képesség is kell, ráter-
mettség és tudás*.

Okvetlen tisztában kell lennünk magunk-
kal: *mint önzetlen, igazán a köznek élő em-
berek, tudjuk-e, mit akarunk munkásságunk
által a köznek, és hogyan? Ismerjük-e beha-
tán a közösség életét, irányító céljait, elveit?*
Hát azok gyakorlati vonatkozásait? Rendel-
kezünk-e a *gyakorlati megoldások eszközeivel?*
Mert úgy önzetlen jóhiszeműség, mint *ráter-
mettség és kellő tárgyi tudás nélkül vezetésre
vállalkozni ismét csak: lelkiismeretlen törté-
tés!* Bűn, melynek — sajnos — nem csak az
veszt el büntetését, aki elkövette, hanem az is,
kit balsorsa útjába sodort. Vonatkozik ez a
mindennapi élet minden vezetőjére: család-
főkre épen úgy, mint a hivatalnokokra, üzlet-
vezetőkre mint iparosokra, papokra és orvo-
sokra, családanyákra mint tanítókra, minden-
ki bűnözők, amikor más ügyét vállalja azért,
hogy *önmaga* haladjon előre, vagy amikor
olyanra vállalkozik, ami nincs a kisujjában...
Kényes kérdés ez? Bizonyára. Mégsem lehet
kitérni előle. Nemcsak a rosszhiszeműek lele-
pezése végett, hanem azok miatt is, kiket hisz-
tériás alaptermészetükben rejelő feltörni akar-
s vezetés és beszámíthatatlanságuk az erköl-
csi felelősség alól ugyan felment, de akik sem
kezességet, sem kárpótlást nem nyújtanak

Tovább növekszik a kommunista zavar- keltés az afrikai gyarmatokban

Párizsból jelentik: Az északafrikai francia
gyarmatokban folyó kommunista agitáció kö-
vetkeztében heves összetűzések voltak Algír-
ban. Sidi bel Abbasban a kommunisták véres
tüntetést rendeztek, melynek során egy euró-
pait megöltek, egy másikat súlyosan megsebe-
sítettek. A kommunista tüntelők el akarják
távolítani a városháza épületéről a háromszinű
lobogót. A kommunisták és a jobboldali ér-
zelmű lakosság között emiatt a nap folyamán
több-zör került összeütközésre sor. A rendet
csak az idegen légió egyik kivezényelt osztaga
és a csendőrség együttes erőfeszítése árán sike-
rült helyreállítani.

Oran képviselője, Saurin kijelentette az

azoknak, akik álnagyságuk után indulva ke-
rültek kátyuba...

Miért, hogy ez olyan természetes repülő-
gépvezetésnél és olyan könnyen elfelejtik az
élet sokkal fontosabb, végzetes következmé-
nyekkel járó dolgaiban?

*Felszínre, vezetésre törekedni még nem
bűnös, nem kárhoztatandó kívánság!* Sőt bű-
nös dolog pusztán csak e kívánság gyanuja
miatt ledorongolni valakit, esetleg igazi veze-
tésre hivatottat! Erre pedig nagyon hajlamo-
sak a levirátus öregei. Felfelé törni *csak ak-
kor lesz bűnös törtetés, ha az elmondottak-
ban körvonalazott követelmények nélkül in-
dul el útjára valaki*.

Tragédiája a közéletnek, hogy a stréberek
érvényesülése az eszközök természeténél fogva
könnyebb. A kevésbé válogatós aggályok nél-
kül emeli fel bármikor hangját, az olcsó és ön-
tömjén szaga nem emelyíti gyomrát, közélet-
ben biztatóbb kilátásokkal indul, mint a lel-
kiismeret, szellem és izlés arisztokratái. A
közélet sokszor már undorító zürzavarát *nem
az igazi vezetők csinálják* — ilyeneket külön-
ben is csak rendkívüli körülmények dobnak a
felszínre, a zavarosban pedig mindig sokan ha-
lászhatnak — hanem a lelkiismeretlen törtétek,
kiknél *hiányzik a közélet és a személyes ál-
dozat fogalma*, a tiszta és világos helyzetek és
színvallások nem is nekik valók...

Kapaszkodni mindenben, ami felfelé néz, a
társadalmi érvényesülés felé: a hagyományok
kínai falán épen úgy, mint a mártírok akasztó-
fakötélén, mászórúdon vagy előfán, síremlé-
ken, vagy a mult nagyjainak szobrán! *Kidobni
minden terhet* — jóízűlést, lelkiismeretet, fele-
lősségtudatot — ami a mászás gyorsaságát ne-
hezíti, *félrelökni gondolkodás nélkül másokat*
az útból... A törtetésnek ez a fajtája nem
idegen nálunk és ettől való félelmünkben
nincs közéleti ember, kit gyanuval magunkban
nem illetnénk. *Az ifjúság általában az ideológ-
jegyében indul el*. Kommunisták, vagy kato-
likusok, felekezetenküliek vagy szektáriusok;
lelkük titkos rugóit nem ismerhetjük, tetteik-
ből és fiatalságuból azonban a meggyőződés
szuggesztív ereje árad. Fájdalom, igaz marad,
hogy ifjúkorában minden udvari tanácsos for-
radalmár volt és hányan vannak, akiket *az if-
júság lendülete előre kiszámítottan az udvari
tanácsosság felé visz?* Nem bízhatunk pusztán
csak idealizmusa miatt az ifjúság lendületé-
ben, hiszen az idealizmus zürzavara sokszor
csak alkalom a halászásra... Mégsem sza-
bad előlegezett bizalmatlansággal megbéni-
tani a lendületet. *Erős kritikát kell gyakorolni,
kötelességteljesítést, jegyelmet keresni bennük
mint a hivatottság ismertető jelét...*

Vezetőkre ha valaha, ma szükség van. De
ezeknek *tudniuk kell, mit akarnak* és Isten
örizze a stréberektől! Cenzurázzuk kemény
szigorral újból és újból át egymást és magun-
kat. A bűnös törtetésre mentés nincs.

Viszont az is igaz, hogy ismert és mérle-
gelt célok érdekében, oly egyéneknek, kik a
fegyelem és tárgyi ismeretek iskoláját kijár-
ták, *vezetésre törekedniük: kötelességük*, ami-
nek elmulasztása, a félreállítás, véték.

A *hozsállyai különbség a kettő elindulása
között: önmaga személyének beállításában van*.

ujságirók előtt, hogy a zavargásokért főként a
hatóságokat terheli a felelősség. Egy maroknyi
izgató csapat szemtelenül garázdálkodhat és
valóságos rémura mat gyakorol.

Magában Franciaországban is több helyen
váltak összeütközések. St. Brieux városban
Faure államminiszter egyházellenes beszédet
mondott. A katolikus hallgatóság hevesen tü-
ntetett a miniszter kijelentései ellen, s emiatt
összetűzésre került sor a baloldali érzelmi
hallgatósággal. A rendőrség csak nagynehezen
tudott végetvetni az általános verakedésnek.
Strasbourgban Brunswick asszony közoktatás-
ügyi államtitkár ellen tüntettek a kételyelvű
oktatás bevezetése miatt.

A Lunca de Jos községbeli katolikus népiskolának a minisztérium visszaadta a nyilvánossági jogot

Bucuresti. Saját tud. A Lunca de Jos-i római katolikus elemi iskola ügyét tárgyalta péntek este a közoktatásügyi minisztérium mellett működő állandó tanács.

Az egyházi hatóságot Gyárfás Elemér dr szenátor képviselte.

Gyárfás Elemér érvelésére, amelynek során szerepelt annak leszögezése is, hogy a jegyző nem akarta kiadni a gyermekek születési bizonyítványát.

az állandó tanács meghagyta az iskola nyilvánossági jogát, de minthogy a tanév nagy része már eltelt, a 24 gyereknek a katolikus iskolába való beiratását már nem engedélyezhette.

A képviselőház a színházügyi törvényjavaslatot tárgyalja

A magyar és a német népkisebbségi pártok szónokai súlyos kifogásokat hoztak elő. — A miniszter hajlandó figyelembe venni módosító indítványait

Bucuresti. Saját tud. A képviselőházban péntek este napirendmegváltoztatással váratlanul a színházügyi törvényjavaslatot tárgyalták. A törvényjavaslat a román nemzeti színházak és operák szervezetét és működését szabályozza, de egyúttal érzékeny csapásokat mér a már amúgy is csak tengődő színházra.

Kisebbségi pártok képviselői és előbb dr Kreuter Ferenc németpárti szólt fel a javaslat ügyében, majd pedig dr Willer József magyarpárti képviselő mondott nyilvánvalóan rögtönzött beszédet, kifogásolva a javaslat sérelmes intézkedéseit. Érveléseik oly meggyőző erővel hatottak, hogy Imandi miniszter, aki a bizottságban még hajthatatlan volt, most néhány értékes kijelentést tett, sőt hajlandónak nyilatkozott a magyar és németpárti képviselői által aláírt módosító indítványokat megszívlelni.

Kreuter Ferenc beszédében megdicsérte a törvénynek a román színházra üdvös intézkedéseit, de leplezetlenül feltárta a kisebbségellenes szakaszokban rejlő sérelmeket.

Ezek a sérelmes intézkedések, — mondotta — az egyetlen német társulat működését is lehetetlenné teszik.

Imandi többször félbeszakította Kreuter, hangsúlyozva, hogy nemcsak az egyetlen német társulatra kell gondolnia. Azt nem szándéka bántani, de kivételt nem tehet, mert az egyiknek adott engedmény a másikra is vonatkozik.

WILLER JÓZSEF FELSZÓLALÁSA

Willer József a Magyar Párt nevében hosszan beszélt a javaslatról.

Mikor kezembe vettem a javaslatot, — mondotta, — az volt a szándékom, hogy félreteszem a politikai szempontokat s csak egy szerény szakember érdeklődésével fogom a drámai és pedig úgy a vokális, mint a zenei művészet felkarolására hivatott intézkedéseket tanulmányozni. Őszinte örömmel olvastam volna a román színház érdekeit szolgáló, valóban kitünő intézkedéseket, ha nem tapasztalnam, hogy a javaslat ezekkel egyidejűleg a kisebbségekre szándékozik mérni.

nehezebb a szerepem, mint Kreuter barátomé, mert ő abban a helyzetben van, hogy németeket képvisel, nekem pedig az a feladatom, hogy magyar véreim nevében beszéljek.

Imandi: En pártatlanul végzem kötelességemet. Nem nézem, ki magyar, ki német? Őnt pedig személy szerint mindig sokra értékelttem.

Willer: Köszönöm, de mégis hangsúlyoznom kell, hogy a miniszter úr elfoguit velünk

szemben. A román lapok tele vannak adatokkal a kisebbségi színház működéséről s ehhez járulnak a hivatalos jelentések, amelyek csak növelik az idegességet velünk szemben. Nincs-e mód

A községi és megyei tulajdonban levő színházakat használhatják-e népkisebbségi szintársulatok? Segítség a közpénzekből?

A továbbiakban Willer bírálta a javaslat sérelmes intézkedéseit.

Kreuter barátom súlyos aggodalmának adott kifejezést a 4-ik szakasz intézkedése miatt, mely szerint a községek és megyék a tulajdonukat képező színház épületét kötelesek átadni kizárólagos használatra a román nemzeti színházaknak. E szakasz még a lehetőségét is elveszti annak, hogy a városok és megyék vezetői kisebbségeknek is rendelkezésre bocsássák a színházat, még akkor is, ha üresen áll. Erre a miniszter úr azt a kijelentést tette, hogy ez a szándék távol áll a törvénytől s ez nem fog előfordulni. Sajnos, a javaslatok tárgyalása alkalmával elhangzott miniszteri kijelentéseket eddig még sohasem vették figyelembe, se a hatóságok, se a bíróságok, akkor se, ha a törvényszöveg homályos volt. Hát még akkor mi lesz, ha a törvényszöveg kifejezetten ellentétben áll a miniszteri nyilatkozattal?

Rá kell mutatnom, hogy a román színház nagy szubvenciókat élvez, ami helyesíthető, de nem egyezik meg az egyenlő elbánás elvével, hogy a kisebbségi színházak a közpénzek támogatását teljesen nélkülözni kénytelenek.

A FALUSI BÍRÓ, MINT SZÍNHÁZI CENZOR

Értetlenül állok — folytatta Willer — a 145. szakasszal szemben, mely feljogosítja a polgármestereket és községi bíróságot, de még az illető községben működő román színház igazgatóját is, hogy az államra veszélyes, erkölcsötlen, vagy románellenes kisebbségi előadást azonnal beszüntetheti. Be kell látniuk, hogy a bíró úr nem hivatott ilyen kérdésben dönteni, nem is szólva a konkurrens román színházigazgató illetékességéről. A román színházigazgató nehezen fog különbséget tenni érdekei és jogos nemzeti érzékenysége között s mire a miniszter úr meggyőződnék, hogy a helyi fórumok tévedtek, már rég a tönk szélére került a kisebbségi társulat.

Ezek és más kifogások érthetően súlyos aggodalommal töltöttek el minket és nem tudom elhinni, hogy a miniszter úr, aki eugem évek óta barátságával és bizalmával tiszt

jában sem a miniszternek, sem kiváló szakközegeinek, a színházügyi ügyek vezérigazgatójának a hírek és információk hitelességéről meggyőződnie? Valósággal

érthetetlen az ellenszenv, amellyel olyan helyeken is, ahol legkevésbé várná az ember, a színház működését fogadják. Így Sabin Dragoi, a banati színházeti és művészeti felügyelő, Bartók Béla tanítványa megette, hogy Timisoaran egy magyar műsoros est rendezését kedvezőtlenül véleményezte, kérve a minisztert, hogy azt ne engedélyezze.

tel meg és így bizonyára meg van győződve szándékom tisztaságáról, ne venné fontolóra kifogásaimat. Önök is, képviselőtársaim, meg kell, hogy fontolják, vajjon érdemes-e ok nélkül megbántani a kisebbségeket? Harminc esztendő óta hirdetem, hogy meg kell egyenlőt értenünk, de sohasem volt oly időszak a közeledés és együttműködés problémája, mint ma. És higgyék el, hogy mikor a javaslat sérelmes intézkedései ellen szót emelek, ezt a színház érdeke mellett annak a kedvező atmoszférának a megteremtése érdekében teszem, mely feltétlenül szükséges a ránk váró megértő munka megkezdésére.

Stefan Pop (Turda) előadó válaszában elismerte, hogy a kisebbségi szónokok rokon-szenves, tiszteletreméltó formában adták elő kifogásaikat, majd a miniszter több replika után bekérte a módosító javaslatokat.

Szombaton a miniszter beszélt, majd szakaszonként is letárgyalják a javaslatot.

Németország tiszteletben tartja Svájc semlegességét

Londonból jelentik: A svájci szövetségi tanács ülésén Motta szövetségi elnök közölte a tanács tagjaival, hogy Hitler német birodalmi vezér és kancellár Schulte szövetségi tanácsos előtt hosszabb nyilatkozatot tett. A kancellár hangzolta bekegyágát, majd a következőket mondotta:

„Svájc fennállása európai szükségesség. Mi németek tiszta szívből kívánjuk, hogy jószomszédi viszonyban éljünk Svájcjal és segítsük egymást. A legutóbbi beszédemben, amikor szóvá tettem Hollandia és Belgium semlegességét, szándékosan nem említettem Svájcot, melynek hagyományos és régóta elismert semlegessége nem képezheti vita tárgyát. Bármilyen következzék, mi tiszteletben fogjuk tartani Svájc sérthetlenségét és semlegességét.

A svájci szövetségi tanács, amely előtt ezt a nyilatkozatot felolvasták, nagy örömmel és meglepéssel fogadta Hitler kancellár üzenetét, melyet szó szerinti szövegében a szövetségi tanács jegyzőkönyvébe foglalt.

A népnevelésügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett elő a főiskolák újjászervezéséről

Az egyetemek önkormányzata csak tudományos működésre szorítkozhatik. — Tilalom a tanárok és diákok politikai és társadalmi mozgalmai ellen

Bucuresti. Saját tud. A népnevelésügyi miniszter törvényjavaslatot nyújtott be a főiskolai oktatás újjászervezéséről, amely fontos intézkedéseket tartalmaz a közrend fenntartása szempontjából, különösen korlátozva úgy a diákok, mint a tanárok politikai megnyilatkozásainak lehetőségeit az egyetemen belül. Így pontosan meghatározza az egyetemi önkormányzat kiterjedését.

Ez önkormányzat elsősorban szellemi jellegű. Elismeri az egyetem szabadságát, a tudományos kutatások és állásfoglalások, a tanfolyamok megszervezése, a tanárok kiválasztása és a vagyon kezelése tekintetében, de leszögezi, hogy egyetlen állami szervezet sem engedheti meg, hogy az egyetemek politikai és társadalmi mozgalmak tüzfészkei legyenek, az egyetemek és tanárok szakmai területein különöleg. Azért megtiltja a javaslat, hogy a tanárok az egyetemeket politikai, vagy társadalmi propaganda központjaivá alakítsák át.

Ugyancsak megállapítja a javaslat, hogy a diák szabadsága is tanulmányaira kell hogy szorítkozzék, de az egyetemen

belül semmiféle politikai, vagy társadalmi tevékenységet nem folytathat

s azért ennek megakadályozása nem jelenti az egyetemi autonómia megsértését.

A javaslat azután szigorú intézkedéseket tartalmaz azok ellen a tanárok ellen, akik nem tartják meg rendszeresen előadásait s azok ellen, akik nem is laknak abban a városban, ahol tanszékiük van s szabályozza a diákegyesületek, otthonok és menzák ügyét. Ezek között megemlíti, hogy egyetlen állami, megyei, vagy városi hatóság sem hozhat semmiféle intézkedést a diákérettel kapcsolatban az egyetem, vagy a népnevelésügyi miniszter illetékes szerveinek megkérdezése nélkül. Sem ezek a hatóságok, sem más közületek nem adhatnak semminemű támogatást, vagy pénzesélyt a diákoknak, vagy diákegyesületeknek, csak az illető egyetem rektorain, vagy a népnevelésügyi minisztérium n keresztül.

Megszorításokat tartalmaz a javaslat a diákkongresszusok tartására vonatkozólag is.

A közigazgatási törvény végrehajtási utasítása korlátlan községi pótdadót engedélyez

Ujabb jogi nézeteltérések heletkeznek a végrehajtási utasítás magyarázata nyomán

Timisoara. Saját tud. A legutóbb — a hivatalos lap február 18-iki, negyvenedik számában — megjelent a közigazgatási törvény végrehajtási utasítása. A városházán folytatott konferenciákban beszéltek meg a végrehajtási utasítás intézkedéseit. A végrehajtási utasítás megjelenése többek közt egy sokat vitatott problémát helyezett újra előtérbe. A községek az új közigazgatási törvény 186. szakaszára való hivatkozással sokhelyütt tetszés szerint vetették ki a községi pótdadót és ez sok perre adott alkalmat. A községek felfogása szerint ezeket az adókat korlátlanul, szükségle-

teik arányában vehetik ki. A közigazgatási bíróság — az azelőtti helyi közigazgatási bizottság — más nézetben volt. Ez a bíróság, miként annakidején több ízben jelentettük, azon a felfogáson volt, hogy a pótdadók igenis korlátozva vannak. A közigazgatási törvény határozottan kiemelte, hogy Bucurestinek kivételesen megengedik, hogy százszázalékos pótdadót szedjen a rendes adójáulékhoz viszonyítva. Ennek alapján a közigazgatási bíróság minden olyan esetben, amelyet megfellebbeztek, illetve amelyben pert indítottak az érdekeltek, megsemmisítette az olyan községi határozatokat, amelyek százszázaléknál nagyobb pótdadóról intézkedtek. Igaz, hogy a közigazgatási bíróság ezen határozatait eddig nem vették figyelembe, mivelhogy fellebbezés alatt állnak.

A most megjelent végrehajtási utasítás a törvény illető szakaszának intézkedéseit úgy magyarázza, hogy a községeknek pótdadókivetési joga korlátlan. Eszerint a községek tényleg tetszés, illetve szükséglet szerint vehetnék ki ezt az adót.

Ezzel talán a kérdés — első pillanatra — elintéződött volna. Azonban több oldalról utalnak arra, hogy most újból csak ki kell várni, milyen álláspontot foglalnak el ebben a dologban a közigazgatási bíróságok. A jogelv ugyanis az, hogy valamely végrehajtási utasítás nem intézkedhetik a törvénnyel ellenkezően, illetve nem tartalmazhat olyan intézkedést, ami a törvényből nem következik. A végrehajtási utasítás a törvény bővebb magyarázatát adhatja, vagy annak gyakorlati alkalmazásának módzataira nézve adhat utasításokat. Érdeklődéssel várják tehát, vajon a legközelebb adandó alkalommal milyen döntést hoz a közigazgatási bíróság, most, hogy a végrehajtási utasítás a községek korlátlan pótdadókivetési jogáról szól.

XI. PIUS PÁPA koronázása ezidőtől évfordulója alkalmából ez a gyönyörű könyv jelent meg

Kállay Miklós:

A pápa és a Vatikán

A pompás könyv egy szakavatott író tolla mellett 100 gyönyörű képpel mutatja be Szent Péter mai utódját a leghatalmasabb koncepciójú papák egyikét. Megmutatja őt a vatikáni szertartások kapuzatán pompájában, a zarándokok százzezreinek bódítatói övezetében. Megmutatja államférfiúi bölcsességében és legmeghittebb és legrészletesebb papi emberként a Diadaloszlop és a pápa székén. A lombard városoktól a Vatikán trónjáig. Rattí bíbornok megválasztása. A Conclave és XI. Pius választása. A pápa fejedelme.

Hogy töltsd a Pápa egy napiát, stb., stb.

A könyv ára 264 lel és portó.

Megrendelhető lapunk könyvosztályánál.

Mit ír a világ egyik legkomolyabb orvosi folyóirata a Gastro D. kiváló gyógyhatásáról

A „Medizinische Wochenschrift” világhírű bécsi orvosi folyóirat 1935. évfolyamának 6. számában hosszabb értekezés számol be azokról a rendkívüli eredményekről, amelyeket a ma már világhírűvé vált új amerikai gyógyszerrel, a Gastro D.-vel végzett kísérletek folyamán, a Peilungasse 4. szám alatti Childis Spítalban, (amely tulajdonképpen a Rockefeller-alapítvány bécsi rákkutató intézete) elérték. A szóbanforgó cikk közlése szerint ebben a világhírű intézetben is megállapították a Gastro D. kiváló gyógyhatását gyomor-, máj-, epe- és vesebajoknál. A kísérletező orvosok beszámolója szerint a Gastro D. rendkívüli hatásának a titka abban rejlik, hogy olyan dolgot tartalmaz, amely az egész vegetatív idegrendszerre rendkívüli hatással van és ez az egész emberi organizmust szabályozza.

Kapható minden gyógyszerárban és drográriában, vagy postán megrendelhető 130 lel utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Meghalt Kallós Ede, Prohászka Ottokár szobrának alkotója

Megrendülten olvastam a szomorú hírt, hogy Kallós Ede, a kedves, jó Edus bácsi 71 éves korában Budapesten meghalt. Magas kora dacára váratlan volt az ő halála, mert olyan friss volt, fiatalos, tetterős, munkakész még most is, mint ha csak ötvenes éveiben járt volna. Tüskés, szürke hajában, amit rövidre nyírva, felfelécsúszva viselt, nyoma sem volt kopaszságnak, szelíd, piros arcán csak kevés redő jelezte az idő múlását. Kék szemében jószág és magas intelligencia fénye csillogott s legfeljebb izmos ökle árulta el, hogy ez a középmagas termetű, tanáros külsejű férfi nehéz, nagy materiálkkal szokott birkózni a Budapest legszebb szobrának ő az alkotója.

Kallós Ede szobrász volt, abból a kivétező, ritka fajtából, amelyik nem tülekedik, nem hangoskodik, nem döngöti az asztalt, hanem műterme csendes visszavonultságában elmerülve dolgozik s végsője alól lélekkel teljes, gyönyörű szoborművek kerülnek ki.

A budapesti Százados-úti művésztelepen volt hatalmas műterme. Régebben gyakori vendég voltam ebben a műteremben, amelynek szomszédságában a jóval fiatalabb Sidló szobrászművész műterme volt. Kallóséknál otthon talált a vendég, a dolgozószobában gazdag könyvtár, a műteremben remek szobrokat, a művész házában pedig mély lelket, kulturáltságot, szívjóságot és vidám, bohém kedélyt. Öröm, üdülés volt minden látogatás számomra Kallós Edénél.

De nemcsak ritka rokonszenves, jó ember, hanem kivételes tehetségű szobrászművész is volt. Olyan időkből lehetett és alkothatott, amikor a békebeli lendületben alkalmak adódtak nagyobb tervek megvalósítására nemcsak Pesten, de a vidéken is. A nyolcvanas években lépett fő első nagyobb szobrával, a „Dávid”-al, amelyért a Nadányi-féle ösztöndíjjal nyerte el. Ekkor már a hátamögött volt a párizsi év, (amelyet Chapu vezetése mellett töltött el termékeny studiozással) s a monumentális szobrok egész tömegével rukkolt ki műterméből. Ő készítette Irányi gyönyörű sírelméket (1891), Erkel Ferenc Békésgyulán álló hatalmas szobrát (1896), Kölcsey Ferenc poetikus elgondoláú szobrát, amely Carei főterén állott, a palánkai Szent István szobrát s az ezredévi emlékmű szobrai közül is többet Kallós Ede mintázott.

Tg. Mures gyönyörű kulturpalotájának szobrászati ékeségei is Kallós Ede keze alól kerültek ki.

Monumentális szobrai mellett az arcmások egész tömegét mintázta. Legszebb m. szobra talán az, amelyet Prohászka Ottokárról készített, s a nagy gondolkodó püspököt a lélekmélysegeket kutató Kallós Ede gyönyörű, élettelen szoborban örökítette meg.

A Kerepesi-temetőben igen sok szép síremlék áll. Most ő is oda kerül, az örök csönd és béke birtalmába, szobrai közé, amelyek időtlen időnkig megőrzik a nagy alkotó mester emlékét. (h)

KÉRELEM. Racosul de Jos-i Jézus Szive temploma befejezése érdekében fordulunk ismétlenül a jó lelkekhez, hogy legyenek segítségünkre szerény adományainkkal. Ha Istennek adunk, önmagunknak adunk! Az Ur Isten fizesse meg kegyes adományait. Szíves adományokat a Rupea lelkesi hivatalhoz kérem. Plébániahivatal.

A Pingaron-hegy körül összeomlott a vörösek támadása

A nemzetiek elfogtak egy orosz tábornokot. — A Madrid fölött megjelenő 17 új szovjetrepülőből 13-at lelőttek

Madridból jelentik: Madrid körül a pénteki nap folyamán viszonylagos csend volt. A vörösek a Jarama szakaszon a Pingaron hegy környékén kíséreltek meg ellentámadást. A támadás azonban összeomlott és a vörösek nagy veszteségekkel vonultak vissza. A harc során elfogták a vörösek egyik tábornokát, akiről, bár semmi irat nem volt nála, azt hiszik, hogy Lister orosz generálissal azonos. Ezt a föltevésüket az is valószínűvé teszi, hogy a hadműveletekben résztvett a Lister tábornokról elnevezett egyik szovjet dandár is.

A nemzetiek talaverai jelentése szerint Madrid védői a Segovia-híd közelében óriási vereséget szenvedtek. A vörös milicisták és egy nemzetközi osztag heves támadást indított a hidtól délre fekvő nemzeti állások ellen. A nemzetiek a támadást gépfegyvertűzzel fogadták, a köztársasági csapatok csaknem teljesen megsemmisültek, rengeteg halottat és sebesültet hagyva hátra a csatatéren.

Madrid felett néhány nap előtt egészen új, vörös és szürke színű szovjet- vadászgépek jelentek meg és felderítő repülést végeztek a nemzetiek állásai felett. Mivel semmi ellenállást nem észleltek és egyetlen ágyútűz nem kaptak, egyre mélyebbre merészkedtek. Posuleo környékén aztán váratlanul megszólaltak a nemzetiek léghárító ágyúi és 17 szovjet gép közül 13 áldozatul esett a nemzeti léghárító ütegek tüzelésének. Az ostrom kezdete óta 130-ra nőtt azoknak a szovjet-repülőgépeknek a száma, melyeket a nemzetiek a Madrid körüli harcokban lelőttek.

BURGONYÁVAL TAKART GRANÁT-SZÁLLITMÁNY

Párizsból jelentik: A francia határőrség pénteken feltartóztatott egy teher gépkocsit, mely burgonyát szállított Spanyolországba. A kocsi átvizsgálása során néhány zsákot felbontottak és kiderült, hogy a zsákokban csak legfelül volt burgonya, de egyébként gránátokkal és hozzátartozó gyutacsokkal voltak a zsákok megtöltve. A gépkocsi két utasát le tartóztatták.

ANARCHISTA RÉMURALOM KATALONIÁBAN

Párizsból jelentik: A barcelonai kormány volt közegészségügyi minisztere, Caraga Franciaországba menekült és pénteken Párizsba érkezett. Elmondotta, hogy a Companis-kormány tagjai közül már csak Companis miniszterelnök és egy Teleheras nevű miniszter van a helyén. A többieket eltávolították és az összes tárcákat és vezetőállásokat anarchisták szereztek meg.

Caraga, aki egyébként nagynevű katalán orvos, elmondotta, hogy számos orvost kivégeztek csak azért, mert papokat, vagy jobboldali érzelmi sebesülteket orvosi segélyben részesített. Az élelmiszer- és liszthiány — úgy mond — egész Kataloniában igen nagy és a lakosság szívszorogva várja, hogy ez a helyzet megváltozzék.

TŰZ A MADRIDI SZOVJET KÖVETSÉGEN

Párizsból jelentik: A Liberté szerint a madridi szovjet-követség épületében tűz ütött ki. A szerencsétlenség méreteiről nincsenek részletes hírek, de hír szerint, a palotában több robbanás is történt, ami arra vall, hogy a nagykövetségben bombákat és lőszeret halmoztak fel.

POZSONYI TOBORZÁS A SPANYOL VÖRÖSEK RÉSZÉRE

Pozsonyból jelentik: A pozsonyi rendőrség megállapította, hogy a csehszlovák kommunistapárt pozsonyi székházában toborzóiroda működik, mely önkénteseket toboroz a

spanyol vörösek számára. Az iroda a jelentkezőket Franciaországba szóló munkaigazolvánnyal látja el és azzal engedik őket útnak, hogy Párizsban majd Spanyolországba szóló útlevéllel cseréljék ki azokat az iratokat. A toborzó iroda éppen pénteken akart egy önkéntes szállítmányt Spanyolországba küldeni. A csehszlovákiai kommunista lapok egyébként részletes beszámolót közölnek a csehszlovák útegek spanyolországi tűzkeresztségéről.

A SPANYOLORSZÁGI TENGERI ELLENŐRZÉS MEGSZERVEZÉSE

Londonból jelentik: A spanyolországi tengeri ellenőrzés technikai megszervezése során megkezdődtek a tárgyalások az ellenőrzés személynévi részének szabályozása ügyében is. Befejezett tény, hogy az egész nemzetközi szervezet legfőbb irányítója Sidney Barton, Anglia

Madrid házain megjelentek az első fehér lobogók

A valenciai kormány három tagja Madridba utazott, hogy siettessék a főváros kiürítését. — Caballero árulással vádolja minisztertársait

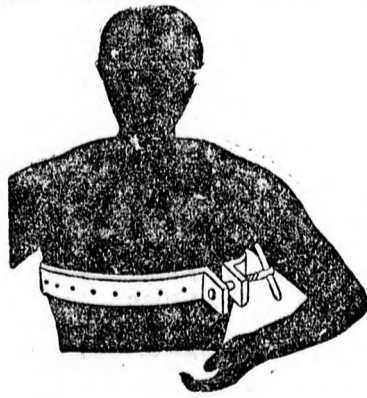
Párizsból jelentik: A francia haditudósítók jelentése szerint a köztársasági Spanyolországban a végső felbomlás jelei mutatkoznak. Madrid házain megjelentek az első fehér lobogók. A „Figaro” szerint a valenciai kormány táborában a meggyezés hívei egyre jobban háttérbe szorítják a végsőig való ellenállás pártját. Prieto szocialista vezér, a valenciai kormány közmunkaügyi és igazságügyi minisztereivel együtt Madridba utazott, hogy siettessék a főváros kiürítését. Alttalában úgy vélik, hogy Prieto az az államférfi, aki tárgyalásokat kezdhet Francoékkal.

Barcelonában pénteken fontos értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogyha a valenciai kormány összeomlik, Katalonia a továbbiakban önállóan jár el.

CABALLERO VASFEGYELMET KÖVETEL

Valenciából jelentik: Largo-Caballero és a kormány több más tagja között komoly nézeteltérések merültek fel. Emiatt Caballero pénteken délután hosszabb nyilatkozatot adott ki, melyben árulással, hithagyásról és kémkedésről beszél, anélkül azonban, hogy megnevezné, kikről van szó tulajdonképpen. Haladéktalanul vasfegyelmet követel hivatásaitól és kijelenti, hogy lemond, ha a

Mint egy vasabroncs a mell körül

így érzi a légzésnél az érlemeszesedésben szenvedő. A szédülési esetek, fülzúgások, stb. mellett a légzési nehézségek a 40 éven felüli kornál már az érlemeszesedés jelenlétét is jelentik.

Az egyetlen gyógyszer, amely ezen betegség összes tünetjeire erősen hatással van a dr. Mladejowsky-féle Sklerolsyrup.

Sklerolsyrup oldja a vérerekben a mézsavat. Ilyen módon a vékeringés újra normális lesz, a szív nyugodtan tovább dolgozhat és sorjában eltűnnek az érlemeszesedés minden tünetei.

Diabetikusok Sklerolsyrup „D”-t vesznek, mely cukor nélkül készült. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

volt addis-abebai követe lesz, mint a nemzetközi ellenőrző bizottság ügyvezető igazgatója. Az ellenőrzésben résztvevő angol személyzet számára külön szolgálati szabályzatot állítottak össze, melynek értelmében főfelügyelők, segédfelügyelők, ellenőrök és segédellenőrök lesznek. Erre a feladatra nyugalmazott tengerészeket alkalmaznak. Az angol tengerügyi hivatal már is felszólítást intézett a nyugalmazott tengerésztisztekhez és altisztekhez, hogy jelentkezzenek ellenőrző szolgálatra.

belpolitikában továbbra is elgáncsolják.

Ezek szerint tehát egyelőre még nem felel meg a valóságnak az a tegnapi elterjedt hír, hogy Largo-Caballero erőszakkal lemondatták volna.

A NEMZETIEK ELFOGTAK EGY HOLLAND HAJÓT

Gibralfőből jelentik: A tetuáni rádió jelentése szerint a nemzetiek hajói feltartóztattak egy holland gőzöst, melyen a spanyol vörös csapatok számára 1200 tonna hadinyagot szállítottak.

Vita a szenátusban a Nemzeti Parasztpárt és Maniu közötti ellentétéről

A pénzügyminiszter törvényjavaslata az aranytelítés és fémbányászat előmozdítására. A berlini román követség szerepe a Spanyolországban elesett román önkéntesek holttesteinek hazaszállításánál

Bucuresti. Saját tud. A szenátusban tegnap este a Nemzeti Parasztpárt részéről Radulescu Mehedinti szót hozza a közmunkaközfelügyelet ügyéhez. Közben fejtegette a pártnak a bronhoz való viszonyát.

Manoilescu Mihály közbeszólv. élesen támadta Maniut, aki mondotta, — mintuntalan állást foglal az uralkodóval szemben.

Radulescu Mehedinti azzal vágot vissza, hogy Manoilescu épp azért lehetett miniszter, hogy Maniu megtette azt, amit tett az uralkodó érdekében s hozzáfűzte, hogy: Maniu hibásan nyilatkozott tiszteletlenül az uralkodóval.

— Még Alvincen sem? — kérdezte Manoilescu. — Feltűnő, hogy a Nemzeti Parasztpárt a parlament szeszékéről ilyen szép, lapilis és udvarias nyilatkozatokat tesz s ugyanakkor Maniu elmegy a legutolsó ardeali faluba is, csúf ragaimait terjeszteni.

Bucuresti. Saját tud. A pénzügyminiszter törvényjavaslatot készített Nemzeti Aurifer és Metalurgiai Hitelintézet létesítésére, ez iparág fejlesztése céljából. Az intézmény tőkájéhez hozzájárul a pénzügyminisztérium és a Banca Nationala is, de magánosok is.

Bucuresti. Saját tud. A lapok a következő címmel közlik: Azok a hírek, amelyek szerint a két légionista holttestének Berlinben való átszállításaakor az állomáson lezajlott szertartáson résztvettek volna a román követség tagjai is nem felelnek meg a valóságnak.

Véletlen sineset

Dani Gergelyéknél,

ahol 14 élő gyermeknek örvendenek a szülők

Tárgu-Săcușe. Saját tud.

Nehéz dolog itt most falura járni. Kőkeményre fagyott rögökön döcög a szekér a város között, de alig egy-két kilométer után, már majdnem tengelyig ér a hó.

— Ejnye, hogy miéért nem jövünk száznál... bucsálódik a szekeresem, de ahogy kimondta, már meg is bánta az elégedetlenséget, mert fenn a dombtetőn csatáros sárba tapadnak a kűllök.

S így váltakozik ez, szinte kilométerenként. Sáros út, jeges hó, fagyott rögök. Csoda, hogy bírja szegény Miska a szekereinket.

Párától gözölgő kicsi, hegyi lovak jönnek szembe. Lelógó fejjel vonszolják a szénával rakott szekereket, melyeknek tetején ott ormótlankodik egy-egy szántalp.

— Van úgy, hogy a szekereket rakják szápra, így vergődnek pár száz métert, azután újból felkerül a szán a szekérre s hihetetlen szívóssággal így vergődnek napokon, éjszakákon át, hogy néhány lelt megtakarítsanak a takarmánvásárlásnál.

— Mert szűk esztendő volt a tavaji. Különösen széna alig termett. Ló, szarvasmarha árpaszalmán, töreken kínlódta át a telet. A juhoknak azonban valami finomabb dolog kell ilyenkor bárányzás idejében.

A fenti magyarázatot a szekeresem tartja s hirtelen konyára lökve a sapkát, odakiált az egyik szénás embernek.

— Egy jó bárány kéne. Vajjon itt vóna-e a faluban.

— Hó... hó... csendesítik a lovakat és a két szekér megáll, szorosan egymás mellett.

— Dani Gergelyt gondolom, megiehet nézni. Ide bé lakik csak Szemnia végén az első utcába...

Az ostornyéllal megmutatja a házat.

Nálunk 14-en vannak

Szűk utcán kanyarodunk be. Öreg, zsin-delyes házak között érünk a Dani-portáéhoz, ahol már mintha várnának, egyszerre kétfelé nyílik a nagy kapu s 50—60 év körüli ember tessékel le a szekérről.

— Bárány igaz, hogy nincs arra való. Most kezdtek lenni, alig egy hete. De ha már idejötték ebbe a cudar időbe, egy kicsit jó lesz megmelegedni. Szilveszterke, te vezesd sze hátrább a szekeret. Vess szénát a ló elé... Tessék uo, beljebb fordulni...

Mosolygós arcú asszony nyitja az ajtót és ahogy ott áll, a küszöbön belül, egyszerre három gyermekfej kandikál elő a szoknyája mellől.

— Dícsírtessék... zengik kórusban az apróságok s a tekintetem meg se pihenhet rajtuk, már a bölcsőbbök is felém sít két cérnavékony hangocska.

— Ennyi gyermek...

Akaratlanul alakul át a gondolatom szóvá s hirtelen nem tudom merre nézsek a szűk kis konyhában, ahol mint apró, fényes, fekete gyöngyök sugárzanak a tiszta gyermekszemek.

— Itt csak ötön vannak, mondogatja komoly lassúsággal Dani gazda és a *csak* szó valósággal a szívemet éri.

— Csak? Csak? Ismételtetem és látom, hogy gazda és asszonya mosolyognak rajtam.

Vegye meg és olvassa el Románia leglátogatottabb helyének monografiáját: Székely Géza:

A Nagykő havas — Piatra Mare leírása

című 66 oldalas nagy könyvét, mely írásban és képből tökéletes ismertetést ad. Ára 60 lei, térképpel 90 lei. Megrendelhető a pénz előzetes beküldésével a szerzőnél: BRASOV, Str. Voevodul Mihai 23.

— Mi azért mondjuk, hogy csak, mert nálunk tizennégyen vannak.

Ugy mondja ezt, mintha ő csodálkozna az én elképvedésem okán. Mintha kérdezné:

— Mi van ezen csodálkozni való? Hiszen én örvendek nekik. En, aki a kenyeret keresem, aki egész nap közöttük vagyok, én nem találom egyáltalán különösnek.

S az édesanya szeméből is csak ezt olvas-hatóm. Látom, érzem, ahogy örök, nagy szeretettel, minden gondolatával magához öleli őket. A tizennégyet, akiknek ő adott életet.

Már én se várom a tessékelést, leülök az első székre, a gyalupad mellé és őszinte kíváncsisággal kérdezek, érdeklődöm, szinte egy lélekzeire szeretnék most már mindent tudni

„Játékából nem lehet megélni” — mondja a 6 éves Dani Ferenc

Most Szilveszter, Ferenc és Mihály állanak körülöttem.

Egyik olyan mint a másik.

Piros arc, fekete szem, zömök termet. Különösen Mihályka, olyan mint egy atlétanövendék.

Mezítláb van, mert a cipőcskét tegnap elisáncolta a kapu előtti patakon. Most, hogy szobafogságra kényszerült, „mégibe”, — ahogy az anyja mondja — levette magáról az inget is.

Csak egy kicsi condra posztónadrágban kerülget hol engem, hol az édesapját s szemem közé nevet, ha hozzá szólok.

Ferenc komoly tanulmányozással méreget végig tefőtől talpra és értelmesen, szinte nagyosan felel a kérdéseimre.

— Hát te nem játszol?

— Nem. Abból nem lehet megélni.

— E' mán igaz, hagyja helyben gyermekébe átírtett teóriáját Dani gazda és látom, örvend a talpraesett viselkedésen.

De én feszegetni kezdem a dolgot, Ferencke egyszerre nagylegényszámba esik előttem és már nem mosolygok rajta.

— Da valamit csak csinál reggeltől estig az ember? Nem igaz?

— Igaz. Mű Szilveszterrel legtöbbet fát vágnak. Ilyent ne, mutat a fűtő alá, ahol szép rakásban sorakozik a tüzelőanyag.

— Fűrészszel vágjuk. Még ölbevalót es. Oszlán gondozzuk a báránykákat s eltelik reggeltől estig.

Olyan komoly ez a gyermek, hogy el kell hinni minden szavát és szinte természetesnek találom azt kérdezni, hogy ha nagy leszel, mi lesz belőled?

Erre azonban már mosoly szökik a fekete szemekbe. Odahúzódik az édesanyja mellé és egészen halkán, mint egy sóhajzást sugja felém:

— Pap... szeretnék lenni.

Beszélgés közben gyakran nyílik az ajtó. Az egyik jön, a másik megy. Már nem is tudom őket számon tartani.

Iskolás tanisznyával állít be két fiú. Ugy olvasom le a papírról a nevüket. Következtetek az évszámok után, hogy vajjon eltalálom-e?

— Dani bácsi vaj egyszer nem téveszti össze?

— Előfordul az is.

— Még kérdeznék valamit az édesanyjától:

— Sohasem nyűg a sok gyerek?

Asszony és férfi összemosolyognak. Egyszerre három van most is az anyjuk szoknyája mellett.

— Jól se esik, ha legalább ennyien nincsenek körülöttem, — mondja Dani Gergelyné és úgy simogatja végig a három rönköly fejcskét, mintha ez volna 42 életévének minden öröme.

Oszlán beszélni kezdenek a szülők.

— Ha'van juhunk van, de abból se gyapjút, se bőrt nem adok el soha. Kell ruhának,

* Epehólyaghurtnál, epaköveknél, epeho-moknál és sárgaságnál igyunk reggelenként éh-gyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet kevés forróvízzel keverve. Az orvosok ajánlják.

erről a székely családról s türelmetlenül teszem fel a kérdéseket, melyekre azonnal kapom a választ.

— Hány fiú van a tizennégy közül?

— Kilenc.

— S mennyi idős a legnagyobb?

— Huszonnégy esztendő. Tavaly nyáron szentelték fel. Most káplán Turján.

— A kicsike, a legkisebb, úgy-e nincs még egy éves?

— Négy hónapos múlt a leányka. Eredj, hozzád szá ki fiam az írást, a nagyházból.

— Szaporán siet az édesanya. Átmeget az udvar másik felén levő tornácós házba s fehér papírlapot hoz onnan. Leteszi előmbé.

Szép, gondos írás. A gyermekek szü lései éve, napja.

Hamar ceruzát veszek én is elő és számolni kezdem az éveket, melyek így sorakoznak a tizennégy név után: József 24, Mária 21, Rózsa 19, Gergely 18, Erzsébet 17, János 15, Anna 14, Alajos 12, Árpád 11, Szilveszter 8, Ferenc 6, Mihály 4, Antal 1½ évesek és Katalin az ötödik hónapos.

sapkának, kabátkának... Itthon szövik meg ruhának, Rózsa a fő szövőmester.

Rózsa 19 éves. Az osztóvátán most is fel van vetve a fehér, fekete gyapjúfonal, amit Szilveszter és Ferenc „csörlöttek”.

— Nyáron se hívunk napszámot, hacsak kerülhessük. Ötszáz kalangyát arattak, köttek a gyermekek a tavaly nyáron. Itt a kapun ki, csak templomba iskolába s dolgozni járnak. Így valahogy meg lehet élni. Megsegít az Isten. Csak nem szabad elereszkedni, nem szabad a gyermekeket luxra nevelni s félni a munkától.

Dolgozik a másfél éves Dani Anti

Dani Gergely tisztán, lélekéből beszél. Lát-szik rajta, hogy nem keresgéli a szavakat.

A hosszú bölcsőből, melynek az egyik végében Katalin van bepólyálva, a másik végében Antalka játszik, felsír a leányka.

Antalka leteszi a kezéből a bodzafa puskát, feláll és két kicsi kezével belecsipeszkedve a bölcső falába, ringatni kezdi maga és húga aiant az alkotmányt.

— Hú — hü-hühühü.

Nézem, ki fűtyül?

Az öreg Dani Gergely kacag és int a fejével.

— Antalka altassa a hűgát. Imán neki is jut a munkából.

Másfél óráig gyönyörködtem a 14 gyermekes családban. Amit leírtam, csak töredéke a látottaknak. Mert sokat, nagyon sokat lehetne még írni róluk.

Két bátor, tiszta, becsületes székely léleknek tizennégy hajtásáról, tizennégy gyermekről, akiknek életéből kikapva egy-egy epizódot, azért mutattam be, mert úgy hiszem, minden lelkes embernek melegebb lesz a szívétája, ha gondolatban magához öleli őket.

Földi István

Vigasztal, felemel, erőt ad Krisztus véres, de diadalmas keresztiének tanítása. E tan szépségét, mélységét tárja elénk teljes kidolgozott elmélkedésekben

Csávossy Elemér S. J.:

Kereszt és feltámadás

című új művében, mely lelkigyakorlatos munkájának III. kötete, de előző kötetétől (Örök igazságok I., Nagy király nyomdokain II.) függetlenül önálló egészet alkot.

Ára amatorkötésben 235 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Bolíviában: Egész évre 900, fél évre 400 negyedévre 210, egy hónapra 70 leu.
Magyarországon: Egész évre 90 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felolvasó szerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza. Csak a választékos magánlevelekre válaszolunk.

Zürichi zárlat, Párizs 20.38, London 21.43, Newyork 438.50, Brüsszel 73.86, Milánó 23.10, Amsterdam 240.10, Berlin 176.30, Bécs — schilling 78.35, Prága 15.28, Varsó 82.90, Belgrád 10, București 325.

Rendezik Timis-Torontal megye háború-előtti adósságait. Timisoara. Saját tud. Nistor Dimitrie dr megyefőnök a külügyminisztériumban megtárgyalta a megye háborúelőtti adósságainak ügyét. A megye magyarországi bankoknak — átszámitva — mintegy másfélmillió leinél tartozik. A Románia és Magyarország között kötött megegyezés alapján ezeket az adósságokat a román állam vette át. A megyefőnök közbenjárására a minisztérium most hozzájárult ahhoz, hogy a megye tartozását az állammal szemben úgy törlessze, mint ahogy ez a városok hasonló tartozásaival történt. Ugyanis a tartozásból husz százalékot leírnak. A fennmaradó nyolcvan százalékból ötven százalékot állami papirokban és csak harminc százalékot kell készpénzben fizetni.

VASUTI KARAMBOL SIMERIAN. Simeriaról jelentik: Egy szénszállító vonat összeütközött a simeriai pályaudvaron egy tehervonattal. Tizenhárom kocsi felborult. A kár jelentékeny; emberéletben nem esett kár.

„Magyar Uriasszonyok Lapja”

Szépirodalom. Művészet. Divat.

Modern kézimunka és gyermeklap melléklettel megjelenik havonta háromszor. Komoly érdeklődők kerjenek a legerősebb magyar folyóiratból ingyenes mutatóvany számot. Ha három példányos mutatóvany számot óhajtaná, 9 lei értékű postabélyeg beküldését kérem.

Vezérképviselő: **TÖRÖK JÁNOS, Oradea, Cásufja postálá Nr. 47.**

Meghalt özv. tatai Angyalffy Arisztideszné. Oradea. Saját tud. Pénteken délután 3 órakor a halotti szertartás felvétele után életének 90-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt özvegy tatai Angyalffy Arisztideszné született székelyhídi Kákes Alojzia, a város közmestere és köztisztviselője álló ósz matronája. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Rulikovszky-temető Steinberger kápolnájából. A családi sírboltban helyezik örök nyugalomra. Gyászolják: özv. dr. Stokker Józsefné szül. tatai Angyalffy Olga, tatai Angyalffy Ferenc gyermekei, tatai Angyalffy Ferencné szül. Piacsek Irén, Ritli Gyula menyé és unokája és a kiterjedt rokonság.

Banat vidékén új román színházat szerveznek. Timisoara. Saját tud. Mértékadó román körökből indult ki a terv, hogy a Banat és környéke részére külön román színházszintársulatot szervezzenek. Most a színházszintársulat vezérfelügyelőjével való tárgyalások után úgy alakult ki a terv, hogy Arad, Timisoara, Lugoj és Craiova közös román színházszintársulatot kapjanak. A társulat tagjai a bucuresti Nemzeti Színház színészeiből állnának, az igazgatást ugyancsak a bucuresti színház igazgatójára bíznák. A társulat tagjai az év bizonyos részében továbbra is Bucuresztben fognak játszani, időnként aztán az említett városokban lépnek fel. A társulat kiadásai évi hatmillióra rugnak. Ezt az összeget az érdekeltek városok és megyék adják össze. A dologi kiadásokról még nem készítették költségvetést.

Rémregénybe illő jelenetek a bányában. Pécsről jelentik: A Pécs-vidéki bányatelepen megszünt a sztrájk és szombaton megindultak a bányászati tárgyalások. A sztrájkban résztvevő egyik bányász elmondotta, hogy a sztrájkosok közül egyes fiatal bányászok fel akarták robbantani a bányában lévő 2 és fémháza dinamitot. Az idősebbeknek kellett fejszét és csákányt ragadniok, hogy visszatartsák fiatal társaikat ettől a végzetes lépéstől.

Halálozás. Jimboleáról jelentik: Somogy-sámsoni Horváth Miklós ny. állami iskolai tanító, hosszas szenvedés után, 67 éves korában meghalt. Horváth Miklós 1870-ben született. Tanulmányai elvégzése után Jimbolia nagyközségbe nevezték ki állami tanítónak, ahol 41 éven át önfeláldozóan vezette az ottani ifjúság szellemi és lelki életét. Elismert pedagógus és kitűnő zenész volt. Felesége szül. Frey Teréz, gyermekei: István, Erzsébet, József és kiterjedt rokonság gyászolja.

LOPJÁK A TELEFONHUZALOKAT. Aradról jelentik: A Telefonszolgálat feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, hogy Arad és Oradea közötti telefonhuzalokat az éjszaka folyamán az Aurel Vlaicu és a „6 Vánator”-utaknál elvágták. Ugyancsak károsodás érte az új telefonhuzalok lefektetésénél is a társaságot, amennyiben értékes kábeldrótokat loptak el az egyik szerelőhelyről.

Be akarják fejezni a banati Pasteur-intézetet. Timisoara. Saját tud. A város területén már régebben épületet emeltek Pasteur-intézet számára. Most az épületet be akarják fejezni, hogy átadhassák eredeti céljának. Megállapították, hogy az épület befejezéséhez egymillió lei költség szükséges, miután a központi fűtés egymaga nyolcvanezer leibe kerül. Az intézet berendezésére külön másfélmillió lei szükséges. A banati megyékhez, városokhoz és községekhez most felhívást küldenek, hogy járuljanak hozzá a költségekhez. Esetleg sikerül az egészségügyi minisztériumtól is bizonyos összeget szerezni. A banati Pasteur-intézetet még ebben az évben meg akarják nyitni.

VESEDELMESÉN ARAD A SZAJNA VIZE. Párizsból jelentik: A Szajna vizállása egyre emelkedik. A Párizs közelében fekvő Reuilnél a folyó kilépett medréből és elöntötte a vasúti állomás melletti városnegyedet.

Mayer Antal tragédiája. Oradea. Saját tud. Megdöbbentő tragédia történt pénteken este 8 óra tájban a Str. Bratianu 21. számú házban. Nehai dr Mayer Laszlo volt városi tisztifőorvos 21 éves Antal nevű fia a fürdőszobában felakasztotta magát. Édesanyja talált rá, de a szerencsétlen fiu már halott volt. Buculevelében kéri, hogy holttétét ne boncolják fel. Mayer Toni közismert tagja volt az oradeai uritársaságoknak és a szelidhangu, udvarias, de meglehetősen zárkózott fiatalembert mindenütt ismerték és szerették. Négy évvel ezelőtt érettegizett le, de rossz anyagi helyzetük miatt nem tudta folytatni tanulmányait. Állás nélkül volt s valószínűleg a kilátástalan jövő feletti elkeseredésében határozta el magát erre a tragikus, de megdöbbentően és magyarázhatatlan lépésre. Ebben az ongyilkosságban — sajnos — benne tükröződik fiatalágunk bizonyos rétegének elferdült és beteges gondolatvilága. Huszonegy éves, egészséges, életerős fiatalember meghátrál az élettől, ha akadályokkal, esetleg mások nehézségeivel találja magát szemközt; a vasút nadragót és jólszabott zakót — ha kell — nem tudja felcserélni a munkaruhával, vagy a munkás becsületes zubbonyával s inkább „elegáns, „ur” gesztussal az ongyilkosságot választja, ahelyett, hogy fiatalágunk és erejének teljében az élet nehézségeit és csodálatos szépségeit vállalni tudná. Sajnáljuk őket szegényeket, de részvétünknek nagyobb a megdöbbentésünk s minden rétegünk a kegyetlenül fiatalos megdöbbentéssel itthagytott gyászoló családjáé.

A nátha nem árta matlan

— Olyan náthám van, hogy nem látok.
— Dörzsölje be a fejét **CARMOL** lal*) és kösse be egy kendővel. Holnapig nem lesz semmi baja.

*) Carmol a legjobb bedörzsölő szer megfázás, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen. **Ára üvegenként 22 lei.**

BOTRÁNYBA KEVEREDETT A LONDONI RENDŐRSÉG. Londonból jelentik: A Scotland Yardon nagy megvesztegetési botrány tört ki. Már napok óta suttogják, hogy a londoni rendőrség vezető tisztviselői botrányba keveredtek. A lapok most már nyíltabban írják ezokról a híresztelésekről s jelzik, hogy a legközelebbi napokban a megvesztegetési botrányról kapcsolatban szenzációs leleplezések lesznek. Allitólág máris több magasrangú rendőrtisztet felmentettek szolgálatuk alól. A botrány középpontjában részvény-csalók állnak, akik a londoni Cityben nagyobb iródat tartottak fenn. A részvény-csalók már régebbi idő óta összeköttetésben állottak vezetőállásban levő rendőrtisztekkel, akik a csalókat kellő időben értesítették arról, hogy családjaikat leleplezték és a rendőrség eljár ellenük. A részvény-csalóknak még idejük volt, hogy megszökjenek és a bizonyítékokat is eltüntessék. Allitólág a rendőrtisztek és a részvény-csalók között a kapcsolatok igen szorosak voltak s a botrányban nagyszámu rendőrtiszt van kompromittálva. Beavatottak szerint olyan nagy korrupciós botrányról van szó, amilyenre a londoni rendőrség történetében még nem volt példa.

* A fejfájás és a migrén, akkor, ha ezek a bélműködés és a gyomormésztés zavaraiából erednek, gyakran már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz használata után is megszűnnek. Az orvosok ajánlják.

UJ ROMÁNYNYELVŰ FOLYÓIRAT.

Marin Simionescu Rîmniceanu, a román Akadémia levelezőtárgyjának szerkesztésében „Buletinul Săptămânii” címen új képes folyóirat indult Bucuresztben. A gazdagon illusztrált, előkelő nyomdatechnikai kivitelű új folyóirat tartalmával is méltó feltűnést keltett a lapok és folyóiratok sokaságában. Politika, közgazdaság, divat, sport egyformán szövegére kerülnek az előkelő hangú folyóiratban, amelynek egyedüli célja: nemesen szórakoztatni és szórakoztatva tanítani. Az új folyóiratra szívesen hívjuk fel olvasóink figyelmét. A mintegy 3 hónap terjedelmű folyóirat egyes számának ára 20 Lei.

Nem sikerült megkötnie a városnak a hetvenmillió kölcsönt. Oradea. Saját tud. Megirtuk, hogy dr Bleda Vasile polgármester a napokban Bucuresztbe utazott, hogy tárgyalást folytasson egy 70 millió leies kölcsön ügyében. Péntek délután a tanácsülésen beszámolt a polgármester Bucuressti utjáról és bejelentette, hogy nem sikerült megkötnie a 70 millió kölcsönt. Bucuresztben ugyanis olyan feltételeket terjesztettek a polgármester elé, hogy azokat lehetetlen volt elfogadnia. A tanács egyhangúlag helyeselte a polgármester eljárását és egyelőre lemondtak azoknak a terveknek megvalósításáról, amelyeket a hetvenmillió kölcsön sikre esetén megvalósítottak volna.

* Igen sajtáságos, hogy a mai idő a kultura előtti időhöz mennyire hasonlít. Mint a vadak, úgy hordanak az emberek magukkal talizánt. A különbség mindössze az, hogy a mi talizmánunk tudományos. Például, ha a vad törzs egyik fia megbetegedett és a ma Hexenschuss néven ismert betegséget megkapta, vagy fejfájása volt, úgy talizmánját szájába vette és hozzá varázslatos szavakat mormolt. Most a mi időnkben „ALGOCRATINE”-t szedünk. Még egy másik különbség is van: dacára a sok önszuggesztióznak, a varázslat nem használta, míg ezzel szemben az ALGOCRATINE gyorsan gyógyít.

Három embert mart meg a veszett macska. Aradról jelentik: Franck Fidélné ismert aradi háztulajdonosnő sajnálatos esemény középpontjába került. Franck Fidélné angora-macska néhánnyal nappal ezelőtt megbetegedett. Az uriaszony ápolta a beteg macskát, mikor azonban nyugtalanodni kezdett, segítségül hívta a házmeztst s bejárónóját, hogy együttesen csillapítsák le az állatot. A macska mindhármukat megmarta és csak nehezen sikerült ártalmatlanná tenni. A később lefolytatott állatorvosi vizsgálat megállapította, hogy a macska megveszett és ezért Franck Fidélnét, valamint a házmeztst és a bejárónót sürgősen a clujii Pasteur-intézetbe tanácsolták. Az uriaszony és személyzete már el is utazott Clujra.

Temetések Oradeán. Mayer Antal 21 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése vasárnap délután fél 4 órakor lesz a Rulikovszky-temető kápolnájából. — Özv. tatai Angyalffy Arisztidesné szül. székelyhídi Kákes Alojzia 89 éves korában meghalt. Temetése vasárnap 3 órakor lesz a Steinberger kápolnájából. (Erdélyi „Concordia”.)

Florai Száveta meghalt 30 éves korában. Temetése február 28-án lesz Cordo községben délután 4 órakor. — Ugranovits Ferdinand 70 éves korában meghalt. Temetése február 27-én volt a Rulikovszky-temetőben. („Caritas”).

Egy kellemesen eltöltött hét olyan gyorsan múlik, mintha szárnyai lennének, viszont minden fájdalommal telt perc örökkévalóságnak látszik. Ezért igyekszik a modern tudomány a fájdalom tartalmát megrövidíteni, sőt a fájdalmat lehetőleg egészen kiküszöbölni. Egyenesen szerencse az emberiségre nézve, hogy van egy olyan szer, mely a legintenzívebb fájdalmat is azonnal megszünteti; ez a szer az

ALGOCRATINE

Algocratine megszünteti az ischias, csigolya, köszvény, neuralgiák okozta fájdalmakat, fejfájást, fogfájást, valamint menstruációs fájdalmakat. Algocratine megelőzi a bajt és gyógyítja, megóvja a betegségtől és egészséget biztosít.

Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

Evangélikus teadélután Oradeán. Az evangélikus egyház női bizottsága vasárnap délután fél hat órai kezdettel az iskola nagytermében (Tache Jonescu-u. 26.) teadélutánt rendez, amelyre híveinket valamint minden érdeklődőt tisztelettel meghív és szeretettel vár az elnökség.

HÁROM KOMMUNISTÁT VÉGEZTEK KI BULGÁRIÁBAN. Szófiából jelentik: A starasagorai fegyház udvarán ma reggel három kommunistát kivégeztek. Egy kommunista-zendülés során, amikor már a lázadást elfojtották, ezek a hegyek közé menekültek és az üldözőikre indult csendőrök közül hármat agyonlőttek. Ezért ítélte őket a bíróság halálra.

SPORTHIREK

Megkezdődött a jégkorong világbajnokság döntője. Londonból jelentik: A jégkorong világbajnokság döntője megkezdődött. A résztvevők egyhangú kérésére úgy döntöttek, hogy az eredmény sportszerűsége érdekében, a négy csapat mindegyike játszik egymással. Tehát nem számítják be a középdöntőben elért eredményeket. Az első mérkőzések: Kanada—Németország 5:0 (1:0, 2:0, 2:0). Anglia—Svájc 2:0 (0:0, 0:0, 0:0, 1:0, 1:0). Anglia csak a meghosszabbításban tudott győzni!

Londonból jelentik: A jégkorong világbajnokság döntő mérkőzése során Kanada 3:0-ra győzött Anglia felett. A mérkőzés során botrányos jelenetek játszódtak le. A kanadai játékosok ugyanis meglehetősen vadul és erőszakosan játszottak a mérkőzés során. A második harmadban a versenyzők váratlanul összeverekedtek. A kanadaiak megverték az angol kapust, akit orvosai segélyben kellett részesíteni. Erre több néző attörte a korlátot, beözönlöttek a pályára és általános dulakodás kezdődött. Ekkor a bíró 20 perc szünetet rendelt el, majd folytatták a mérkőzést. A mérkőzés befejezése után azonban újra kitört a botrány s a kanadai játékosokat a rendőrök kordona között vezették ki a pályáról. — Svájc csapata 6:0-ra győzött a német csapat ellen. — A vigasz-díjban Csehszlovákia 3:1 arányban verte meg a francia csapatot.

CAO—VICTORIA ORADEÁN. Vasárnap délután a Károly-pályán tartják meg az első tavaszi bajnoki mérkőzést a CAO és a Victoria csapata. A legutóbbi három találkóján a clujiak győztek, a zöld-fehérek most saját pályájukon akarnak rantsot venni. A csapat a Féliz-fürdőben pihen a tura fáradságait és így nagy küzdelemre van kitéve.

*** Öregemberek betegségeinél és neurasteniások bajainál, kiváltképp, ha azok renyhe bélműködéssel és megzavart emésztéssel állanak összefüggésben, akkor reggelként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz sokszor igazi jótétemény! Az orvosok ajánlják.**

Sztrájkolnak a Ripensia játékosai? Egyik bucuresti lap értesülése szerint, a Ripensia játékosai és a vezetőség között állítólag nagy ellentétek vannak. Timisoarán egyenesen a játékosok sztrájkjáról beszélnek és ennek tulajdonítják a Venus elleni vereséget is. Olyan hírek is elterjedtek, hogy Lazar Cornel, az egyesület elnöke a lemondás gondolatával foglalkozik.

Ismét sportadó? Bucurestiből jelentik: A Gazeta Sporturilor értesülése szerint ismét kiért a sportadó megvalósítása, melyet már annyiszor sikerült meggyőző érvekkel leszerelni. Ezuttal azonban nem a pénzügyminiszteriumból indult ki a kezdeményezés és az adónak nem is lenne állami jellege. Arról van szó, hogy az UFSR külön alapot akar teremteni, melyből a különböző sportszövetségek szükségleteit elégítenék ki és végeredményben ezzel a romániai sport fejlődését biztosítanák. Az adó arányosan növekvő lenne és a legmagasabb kulcs a tíz százalékot érné el. A befolyó összegeket a Nemzeti Bank kezelné. Hír szerint a terv rövidesen megvalósul és törvényjavaslat formájában a parlament elé kerül. (A sportszövetségek felsőbb szervének terve — a sport önszervezése — nem rossz, csak abban téved, hogy a közönség aligha tudja elviselni az újabb terheket, viszont a sportegyesületek nem tudják nélkülözni az adó összegét, tehát kénytelenek azt a közönségre hárítani. Miután legnagyobb bevételek a labdarugósportnál vannak, tehát ennek a sportágnak kellene viselnie a terhek nagyrésztét. Szerk.)

A magyar és német vízpoló csapat — Japánban! Budapestről jelentik: Ideérkezett hírek szerint a japán uszósövetség elhatározta, hogy 1938-ban meghívja Japánba a magyar és német válogatott vízpoló csapatot. A japánok az 1940. évi olimpián mindenképp győzni akarnak és ezért a világ két legjobb vízpoló csapatától is tanulni igyekeznek.

Székesszövegi üzenetek

K. E., Sziria. A jóváhagyott alapszabályok értelmezésétől függ, hogy a hatóságok miféle összejöveteleket vesznek olyanoknak, melyek az alapszabályok szerinti rendes társas összejövetelek keretét meghaladják. Nézetünk szerint külön engedély nélkül szabad az olyan összejövetel, mely csak a tagok körére szorítkozik. Elővigyázatosság okából azonban a belügyminiszteriumtól jó lenne egyszerűségi engedélyre szóló elvi kijelentést kérni, vajjon csak a tagok és családtagjaik közötti zártkörű szórakoztató összejövetelek külön engedély nélkül szabadok-e.

Tanító, Ciuc. Erzékeny női lélek finom megnyilatkozásai a beküldött írások, de — még messzi vannak attól, hogy igazi versek legyenek. Hiányzik belőlük az az izzás, az az „ibolyántúli” fény, amit nem lehet magyarázni, de ami a verset valóban versé teszi. Formakészége is primitív. Olvassa a modern magyar líra nagymesterét Babitsot, Kosztolányit, Tóth Árpádot, Mécs Lászlót s tőlük igyekezzék ellesni a versírás titkát. Ha tehetséges — ez sikerülni is fog! De ha nem sikerült, az se keserítse el. Az okos és tehetséges olvasó ézerszer több a dilettáns írónál. Tehát olvasson! Jó költőket, igazi verseket és addig nem kísérletezni effajta írásokkal! — **F. J. Deva.**

Munkatársunk, aki azt a bizonyos kritikát küldte, hosszabb ideig nem tartózkodott idehaza; ezért kesétt eddig a válasz. Levél megy. — **Hol a férfi?** Rendkívül nagy témakört ölel fel ez a probléma s Ön egyedül van nézi a dolgokat. A helyzet az, hogy Önnek igaza van; de ez az igazság részleges. Mi ismerjük az életet — sajnos, jobban ismerjük, mint Ön — és tudjuk, hogy nem mindig a férfi a hibás... Abban sincs igaza, hogy az effajta témákkal nem lenne szabad foglalkoznunk. Sőt. Az újság az életet tükrözi s az élet jelenségeit, még ha olyan szerencsétlenek és elvetemültek, akkor sem szabad elhallgatni, mert az elhallgatás egyet jelent a hazugsággal. Elriasztó példaképpen igenis föl kell ezeket mutatni. Természetesen minden a beállításon múlik. „Fiatalkorú papok ki az ifjuság közé” című írása okos, megdöbbentő cikk s felhívjuk reá az illetékesek figyelmét. A Simpsonné-ügy, ne haragudjunk valami nagyon kicsinyes és elfogult vita lehet, de azért közöljük, hogy: nem. — **T. B. J.** Írásai — versei és elbeszélése — még nem ütök meg azt a színvonalat, hogy nyomdafestéket lássanak. Formakészége gyatra. Az elbeszélés témája s a megírás stílusa egyaránt naiv s így hiányzik belőle a művészi elhivatott erő, a valószínűség varázsa. Önnek is szól az üzenetünk, hogy olvasson sokat és legalább egyelőre ne kísérletezzék effajta hiábavaló dolgokkal. Az olvasás művészete ézerszer több és tiszteletreméltóbb a dilettáns író munkájánál.

Könyvismertetés

Harsányi Zsolt: „Matthias Rex“

Mi a feltétele a történelmi regény sikerének? Az, hogy a történet, melyet elmond és a hős, aki a történet középpontjában áll: érdekes legyen.

Korvin Mátyás életénél érdekesebb, izgalmasabb és tanulságosabb regény témát, aligha lehetne találni...

Mátyás király édesatyja a harctéren szerzett betegségében halt meg. Első feleségének apját, Ulrik gróft, a hős bátyja: László szúrta le (és anyai nagybátyja, Szilágyi Mihály vágta le a fejét). Szilágyi Mihályt később Konstantinápolyban lefejezték. A fivérét: Szilágyi Lászlót, Brankovics emberei ölték meg. Mátyás bátyját, Hunyadi Lászlót, a király végeztette ki.

Mátyás tizenhat éves korában vette feleségül Cillei Ulrik leányát. Már tudniillik Mátyás volt tizenhat éves; a leány, aki előbb Hunyadi László menyasszonya volt: csak tizenkettő. Egymással marakodó családok akkoriban így próbálták ártalmatlanná tenni egymást, hogy a gyermekeiket összeházasztották. A cilli-i Ulrik gróf leánya Vajdahunyadon élt, a Hunyadiak udvarában, Mátyást pedig a királyi udvarban tartotta maga mellett az apósa, — tüzszul.

A gyermek-feleség meghalt, mielőtt asszonyi lehetett volna. Az ország érdeke akkor azt kívánta, hogy Mátyás, Gara nádornak, a király unokatestvérének és Alexandra tescheni hercegnőnek a leányát vegye feleségül, azt a Gara leányt, aki azelőtt szintén Hunyadi Lászlónak volt a menyasszonya és akit nem Máriának hívtak, hanem Annának.

Mátyás azonban időközben király lett és keresztülhúzza a nélküle csinált számítást. Ő már akkor messzebbre nézett és Pogyebrád leányát, Kunigundát, beczőz nevének Csunkát vette feleségül. (Pogyebrád nem családnev, hanem helységnev). A Pogyebrád-leány is meghalt fiatalon és csak sok évvel később (mely évek alatt legalább tíz menyasszonyjelöltje volt), harminchat éves korában vette feleségül Mátyás a nápolyi király leányát, a spanyol eredetű Beatrixot.

„Mátyás anyja”: Szilágyi Erzsébet, aki Arany János halhatatlan költeményében „szelmes könnyekkel” sirta tele levelét, a valóságban nem volt szelid és könnyesszávú valaki, hanem kemény, céltudatos, uralomra vágyó, vaskezü asszony, aki zsoldosokat fogadott és hadsereget szervezett. Imádkozta a fiát, de inkább halva kívánta látni, mint korona nélkül. Mélyét, a „nápolyi asszonyt” nem szerette, de kitért az utjából. A két uralomvágyó, büszké és erős asszony nem férhetett meg egymás mellett. Szilágyi Erzsébet bölcsen tudta ezt és összeütözésre sohse került a sor kettőjük között. Mátyás anyja sohasem élt a királyi udvarban, visszavonult óbudai majorjába, nem akart „anyós-kodni”. De szívvel-lélekkel nagymama volt. Imádkozta az unokáját. Minden vagyonát erre a gondosra nevelt, finom és művelt, kissé sántító szép fekete fiúra hagyta, aki passzív szereplője volt annak az áldatlan harcnak, amely atyja és mostohaanyja között dőlt. Korvin János sohasem vágott a koronára.

Harsányi Zsolt új regényében Mátyás király kilép a mesék és szállóigék legendás ködéből, kilép az évszámok iskolakönyvszerű unalmából, élő emberré lesz. Férfi, aki imádkozza a feleségét. Apa, aki bálványozza fiát. Gyermekek, akik rajong az édesanyjért, de zsarnok is, aki még az anyjára is adót vet ki. Latinul, görögül, olaszul tökéletesen beszél, de magyarul gondolkodik. A latin szöveget, melyet tollbamond iródeákjának, magyar agy diktálja: tele van hungarizmusokkal. Gyerekkora óta az ország első vívója és lovasa, de a moldvai vesztett csatában nyilat kap a hátába és egy évig hordja testében a nyíl beletört hegyét. Félévi uralkodás után, tizenkilenc éves korában két országgal növelte birodalmát, de a hiúság és a nagyravágyás, amely Bécs felé irányítja tekintetét és nem engedi, hogy a török ellen koncentrálja minden erejét: előkészíti a mohácsi katasztrófát, amely alig egy emberöltővel később rombadöntötte virágzó birodalmát.

A magyar népnek évszázadok óta legkedvesebb hőse Mátyás király. Most végre, Harsányi Zsolt regényéből megismerhetjük az igazi Mátyást, akinek alakja azonban ragyogóbb és nemesebb a mondák igazságos királyánál is.

Három hatalmas kötetben 432 lei egészségkönyvben, három kötetben 648 lei egészségkönyvben, egy kötetben bibliapapíron 720 lei. Kapható a „Magyar Lapok” könyvostályánál.

A fegyverkező Anglia

Írta: Rády Elemér

Egy angol politikus, Sir Norman Angell, néhány évvel ezelőtt egy könyvet írt „The Great Illusion” címen. A könyv azóta bejárta a világot, majdnem minden kultúrnyelvre lefordították; magyarul *Rossz üzlet a háború* címen jelent meg. A derék angol úr néhány száz oldalon keresztül a számok megcáfollhatatlannak látszó érveit vonultatta fel a háborús demagógia ellen s igyekezett olvasóit meggyőzni, hogy a háború mindenképpen rossz üzlet, nem érdemes belekezdeni. Sir Norman Angell a maga számára — nem vonjuk kétségbe — idealizmust, jó üzletet csinált, könyve milliós példányszámban forgott közkezen, ami nem kis hasznot jelentett s ezenkívül 1934-ben még a Nobel békedíjat is megkapta, ami angol font-ra átszámítva sem megvetendő összeg.

Kétségtelen, hogy Norman Angell sokat tett a békéért s megérdemelte a békedíjat. Egy valamiben azonban tévedett — mert angol volt. Nem számolt azzal, hogy Európában nem tudnak mindent olyan könnyen tartozik és követel rovatok közé szorítani, mint a hidegfejű, kereskedő angolok. Angliának a háború mindig számítási probléma volt — Európában viszont egy rejtélyes háborús miszticizmus is lappang, amit a legridegebb számtani ökjejtéssel sem lehet megoltni, a legmeggyőzőbb számokkal sem lehet eloszlatni.

Az angol alsóházban a közelmúltban lefolyt fegyverkezési vita során győződhettünk meg arról, hogy Anglia a világháború után ugyanabba a hibába esett, mint nagynevű fia, Sir Norman Angell. A békeszerződés lefegyverzési szakaszait jóformán egyedül csak Anglia vette komolyan s míg Párizstól Tokióig s Moszkvától Rómáig minden nemzet féktelelenül fegyverkezett, egyedül Anglia állt szinte fegyvertelenül, repülőrajok nélkül, elavult hajó-naszádokkal a világ egyhatodával a háta mögött. Az *Economist* cikkírója a közelmúltban *egyetemes örültségnek*, universal madnessnek nevezte ezt a fegyverkezési dühöt. Néhány nap óta pedig Anglia is bekapcsolódott az „egyetemes örültség”-nek ebbe a koncertjébe. Az angol kormány 400 millió font hitel felvételére kért felhatalmazást a parlamenttől. Ez a mérhetetlenül nagy összeg azonban csak egy része az angol fegyverkezési tervnek, amelynek öt esztendőre elkészített programja 1500 millió font felhasználását célozza. De Noville Chamberlain kincstári kancellár szavai szerint, „lehet, hogy ez az 1500 millió font sem lesz elegendő.”

Az angol polgár pacifizmusáról sokat írtak, sokat beszéltek már. Az angol békeszeretet hagyományos szólásmondás lett — és most csodálatos módon az egész angol közvélemény lázas idegességgel figyelte a fegyverkezési vitát s vulgárisan úgy fejezhetjük ki magunkat: drukolt a kormány sikeréért. A néhány napos idegesség igazolja, hogy a háború és béke problémáját illetően az angol polgár gondolkodásában változás történt.

Az angol tömegekben tovább is él a mély és kiolthatatlan békevág, azonban Angliában megbukott az a pacifizmus, amely „nem akar többé katonát látni.” Az angol polgár, látva a mérhetetlen fegyverkezést, rá kellett döbbenjen arra, hogy ha ezek az alvilági erők egyszer felszabadulnak, esetleg megzavarhatják előkelő elszigeteltségét és nyugalmát is. Az anyaországnál sokszorta nagyobb gyarmatokon és dominiumokon különben is igen aggasztó jelenségek észlelhetők. A bolsevik propaganda ezeknél az ébredő népeknél a nacionalizmus lepleiben jelentkezett s Moszkva kezének a nyomai itt-ott már is érezhetők voltak. Mind-ez aggasztotta az angol polgárt. Ennek az aggodalomnak egyik jele volt egy a közelmúltban megjelent kules-regény, amely egy középeurópai háború vízióját vetítette a közeljövőbe, 1938-ba. A háború Németország és Csehország

között játszódik le s Németország jóformán percek alatt rommá bombázza Prágát. A regény azzal zárul, hogy Németország Angliának is megüzeni a háborút s az angol kormány, teljesen készületlenül az előtt a dilemma előtt áll, hogy vagy megtagadja az ultimátum kívánóságainak a teljesítését és engedi rommá lőni Londont, vagy megalázza magát. Az író nem közli a fiktív ultimátumra adott választ s nem tudjuk, hogy mi történik majd, de a regény írója nem is ezt akarta. Csupán felvetette a gondolatot, hogy ha Anglia a fegyverkezés te-

Álmok Írta: Vasile Alecsandri

Vasile Alecsandri (1821—1890.) a román irodalom egyik kiválósága, Eminescu mellett a múlt század legnevesebb román költője. Munkásságának egyik legértékesebb része a *Lacrimioare* (Könnyecseppek) című versciklus, amelyet korán elhalt jegyesére való emlékezésül írt. Bardócz Árpád, a kitűnő magyar műfordító most ültette át mai magyar nyelvre ezt a sorozatot s az ő fordítása az alábbi vers is:

Hull a harmat fűre, fára:
Ó, hogy csillog és nevet —
pár perc — s már mint szürke pára
sír a felhős rét felett.

Sokkal több nem kell nekünk sem:
Egy jajszó, mely szíven üt,
könnyé változtat szemünkben
minden kedvet, színt, derűt.

Vadrózsát nyáron ki látott?
Reggel még fény élteti
s este már nem hajt virágot,
mert gonosz szél tépte ki.

Mennyi szív akar szeretni!
Mennyi álm szál tőve!
S mennyi pusztul el, de mennyi,
mint a rét virággal!

Itt lenn nem sokat remélhet
ő, ki emborsorsba jut:
sír felé viz minden élet —
s mily nehéz és gyors az út!

Én elmondhatom: szerettem,
álom nem volt pusztá fény —
csókot adni önfelédten
s élni, ó, hogy tudtam én!

Szép az ifjú szív szerelme:
mint a nap, ragyogva kel
s fényét, bárhol is lebegne,
még a sír sem oltja el!

Palermo, Delfina-villa, 1847 február.

rén tovább is tétlenül áll, ilyen dilemma elé kerülhet s egyszer és mindenkorra elveszti azt a világtétkintélyt, ami ma Anglia hatalmának erkölcsi alapja és biztosítéka.

Ez a regény semmi szerepet sem játszott az alsóház megindult fegyverkezési vitájának eldöntésénél, azonban kétségen kívül kifejezte azt a felfogást, ami ma az angol tömegekben él. Anglia rájött, hogy világtétkintélyét, világhatalmi súlyát és presztizsét és a hatalmas birodalmat csak úgy tudja fenntartani, ha hadászati szempontból is legalább egyenlő ellenfélnek tekintik.

Anglia az olasz-abesszin konfliktus alkalmával már egy súlyos presztizsvesztést úgy is szenvedett. A világ közvéleménye hozzá szokott, hogy ha Anglia az asztalra csap, annak komoly következményei vannak. Az abesszin konfliktus alkalmával Eden elég erősen sújtott rá az asztalra — és Mussolini nem engedelmességet, hanem engedelmeskedett, mert tudta, hogy Anglia felfegyverzetlenül nem tehet semmit sem. Anglia nyilván el akarja kerülni, hogy a jövőben ilyen előfordulhasson.

Mi lesz az angol fegyverkezés következménye? Ez a kérdés izgatja ma a világ közvéleményét. A felvetett kérdésre két felelet adó-

HÜLÉSNEK-GRIPPÁNÁL

TESTA
GYÓGYIT

Minden gyógyszerárban Kapható

dik s mind a kettő logikus és egyaránt valószínű.

Az egyik: az angol békevág, őszinte s a tömegek lelkében él. Anglia nem akar egyebet, mint egyrészt biztosítani világpolitikai helyzetét, másrészt a jövőben is betölteni azt az egyensúlyozó szerepet, amit az európai politikában eddig is vitt. Az angol lélek számunkra idegen s nehezen értjük meg. A csatornántúli ember úgy gondolkozik, hogy amit sokan butaságból csinálnak, azt a másoknak — természetesen népi — okosságból kell megtennie. Az egyensúlyi politikát Anglia mindig így fogta fel s nincs kizárva, hogy a fegyverkezést is ilyen szempontból bírálja el. S ha így van, Európa csak hálás lehet a bölcs Angliának, mert így a legnemesebb szándék van a fegyverkezés mögött. A történelem igazolta már, hogy Anglia gyengesége és készületlensége ugyanolyan veszedelmet jelenthet a világbékére, mint más nemzetek fegyverkezése.

Ezt a felfogást, amelyet a világpolitika optimistái vallanak, az a meg gondolás is alátámasztja, hogy Anglia a háborút is a józan kereskedő szemszögéből nézi s nem lesz hajlandó résztvenni csak olyan háborúban, amelyik érdekeivel összhangban van. Ilyen háború pedig ma alig képzelhető el. Anglia tehát csak akkor mozgósítaná a mai viszonyok között hadseregét, ha érdekeit komoly veszély fenyegetné. Kérdés már most, akad-e olyan nagy hatalom, amelyik Anglia ötvilágrészre kiterjedő érdekeit meg meri sérteni egy új háborúval (és melyik háború nem sértené Anglia érdekeit?) s ezzel a felfegyverzett Angliával szembe mer helyezkedni?

A másik felfogást a pesszimisták vallják. Ezek szerint a fegyverkezéssel egyidőben Angliának újból megjön az étvágya s mai deffenzív helyzetéből, ami a békének egyik legerősebb védője, újabb expanzív törekvések felé hajlik, új irányban akar előre törni. Mászóval az a kérdés, hogy az új angol fegyverek valóban csak a béke szent ügyét akarják majd szolgálni, úgy mint Eden retorikailag kifogástalan szónoklatai Genfben, vagy a *Times* sima vezércikkei, vagy pedig újabb agresszív erők felépését jelentik a nemzetközi politikában.

A magam részéről az optimisták oldalára állok. Az angol kereskedőlélek úgy hiszem, inkább egy jó élethibosítást lát a fegyverkezésben, amit nem hajlandó felcserélni egy balesetbiztosítással azért, hogy adott percben ügyesen leugorjon az első emeletéről s egy kis lábtörés árán a balesetbiztosítás hatalmas összegét felvegye. Anglia jól tudja, hogy bármilyen óvatosan készíti elő ezt a háborús ugrást — nem biztos, hogy egy lábtöréssel megússza — egy tragikus nyaktörés is bekövetkezhet. Sir Norman Angell tanítását nem felejtje el az angol: a háború, hiába, ma rossz üzlet.

Természetesen mindez csak kombináció. A jövő nagy kérdőjele marad, hogy Anglia, ha majd tetőtől-talpig fegyverben áll, ha hatalmas repülőrajai, tankjai és modern hadihajónaszádai lesznek, mennyire angasztja magát Európa ügyeiben, vagy pedig saját érdekeinek a védelmére fordítja csupán hatalmas hadseregét. Amíg az európai közvélemény erre a kérdőjelre nem kap választ — s mikor lesz az? — mindaddig a fegyverkező Anglia nagy rejtély lesz Európa politikusai számára s mindaddig az általános európai nyugtalanság nem alszik el.

A női zászlóalj hőse

Kétféle szónoklat a Miklós-emlékmű talpazatán. — Elindul Botskareva asszony halállégiója. — „...inkább meghalnak mintsem valaha is gyávák legyenek!” Ujjongó lelkesedés és virágosó. — Füttykoncert. — Készülődés az oltalmazásra

A. A. Noskoff tábornok emlékirataiból.

Fordította: Fodor Viola

1917 július negyediké örökké emlékezetes napja lesz Nagy Péter városának. De talán minden népek történetének is legegységülőbb napja ez a nap, melyet egykor a világ valamennyi enciklopédiájában fényes betűkkel fognak följegyezni.

A kellemetlen, esős idő ellenére már a kora hajnali órák óta gyülekezett a tömeg a Torgovaja-utcán s a híres Izsák-katedrális előtt. A lömeg túlnyomó részben asszonyokból s leányokból állott, a társadalom minden rétegéből. A hangulat izzó volt, s itt-ott heves összetűzésekre került sor. Nők és férfiak, felváltva, vagy egymást túlharsogva szónokoltak a Miklós-emlékmű talpazatán.

„Ezek az asszonyok s leányok igazi nemzeti hősnők! Mindnyájunknak követnünk kell példájukat! A női jogok legismertebb védelmezője, az angol Pankhurst asszony is sikra szállt a nők leggyveres szolgálata érdekében! Éljen a hazai Éljen Botskareva és bátor bajtársai!”

A szónok izzó szavait viharos lelkesedéssel vette át az egybegyűlt tömeg.

Egy katonaszókevény ezúttal a tér másik sarkában a háború ellen beszélt. Amikor azonban a szónok hata mögött ő is az emlékmű talpazatára lépett s az asszonyokat örülteknek bélyegezte, olyan viharosan lehurrogta, hogy többé szóhoz sem jutott s a nők fenyegető magatartása előtt kénytelen volt meghátrálni. Ez is csak úgy sikerült neki, hogy ebben a pillanatban katonazene harsant: a cári emlékmű előtt két gárdazred vonult el.

— Hová? — kérdezte a tömeg.

— A női légión kísérjük a pályaudvarra!

A katonák nevettek: nem, ők nem mennek, ők itt maradnak. Péterváron, hogy „védjék a forradalmat!”

Az asszonyok s leányok durva szidalmazása közepette a két gárdazred áthaladt a téren s

„Botskareva asszony első női halállégiója”

Térdrehullva vette át Botskareva a hadügy-miniszter kezéből a szent lobogót s a zászlóalj ünnepélyesen megesküdött, hogy a világháború első női hadseregének becsületét soha meg nem sértheti s inkább meghalnak, minthogy valaha is gyáváknak mutatkozzanak.

Valóban feledhetetlen pillanat volt ez! Itt-ott felcsúszó zokogás hangzott. Az egész tér még hosszú percek alatt a megkapó szertartás hatása alatt állott. Majd hirtelen kísérteties hangorkán tört fel, melyet az Izsák-katedrális hatalmas oszlopai s a német követtség síma falai félelmetes erővel vertek vissza. S ugyanakkor száz, meg száz öreg és fiatal kez remegve hirtelen keresztet közelből és távolból a hőslétkü amazonokra, akik keményen és elszántan álltak a tér közepén.

Ebben az általános elrezekenyülésben elémultak a gúny és sértés hangjai s a nők az előbb még százával zúdultak rájuk a katonák és katonák sorából.

Most következett az ünnepség záró fejezete: Botskareva asszonynak, aki eddig semmiben sem különbözött bajtársaitól, tisztí kard; és revolvvert nyújtott át Pétervár kormányzója. Mélyseges tisztelettel s remegő ajakkal csókolta meg Botskareva, a sok harcot látott, kemény katona a híres acélpengét.

A szertartás végetért.

Hangosan és érthetően pattogtak Botskareva vezényszavai. A légión oszlopokba felbódott s fegyverrel, katonás lépésekkel megindult a pályaudvar felé. Még ma indulni kellett a front-ra, hogy a légión résztvegyen a szövetségesek nagy, együttes offenzívájában.

Szakadatlanul hulló virágosóban meneteltek a női hadoszlopok az országúton.

Szorosan összezúfolva állt a főváros népe a járdákon, hogy végignézzék ezt a nem mindennapi képet.

Itt azonban már lassanként megváltozott a hangulat. Csoportokba verődve itt is, ott is katonák álltak, akiket a forradalom a helyzet urává emelt s akik most nem akartak többé semmit sem csinálni. Ezekben az asszonyokban, akik itt, katonás léptekkel, fegyverrel vállukon, a frontra meneteltek, olyan valakiket láttak, akik veszélyeztetik az ő szép, szabad semmivetésüket. Minél messzebbre jutott a légión, annál sűrűbben hallotta át az ujjongó lelkesedés hangjait a sértő, fitymáló füttykoncert. Egyre sűrűbben hullott rájuk a sértések és mocskolódo kifejezések özöne, pedig ezek az asszonyok hosszú hetek óta egyebet sem tettek, mint pattogó vezényszavak-

eltűnt a Torgovaja-utca irányában, a női lak-tanya felé...

Két órával később már feltűnt az utcán az első s egyetlen női légión, melyet a népek nagy, véres parviadalában harcba vetettek.

TROMBITA HARSOG, DOB PEREG..

Az órák óta várakozó tömeg leirhatatlan lelkesedéssel fogadta az egyre közeledő női katonákat, akik lángoló hazaszeretetük szavára hallgatva, fegyvert fogtak s a harctérre indultak.

A légión harsogó katonazene mámorító hangjai mellett, pompás, fegyverezett menetben ért el a tér közepére, ahol a kormány képviselői várták őket. A sereget Botskareva asszony vezette, akinek egész lénye és kifogástalan, katonás magatartása semmiben sem árulta el a nőt. Az első szakasz élén Naidjenov altiszt lépdelt. A karcsú, fiatal katona általános felülnést keltett. Hasonlóképpen Botskareva adju-tánsa, Skrydlova, aki jobb vállán zsinórt viselt, s hajszálya sem különbözött a cári idők valamelyik fiatal, gardahadnagyától.

A női zászlóaljat mindenemű és fajta csapatok követték. Kivonult még a matrózok küldöttsége is, akik pedig egyébként a legvéresebb száju ellenzői voltak a háború folytatásának.

Vajjon miért jöttek el mégis? Hogyan lehetséges az, hogy emberek, akik a legelkeszeret-temben szálltak szembe minden olyan gondolat-tal, mely a háború folytatását célozta, most rokonszenvüket nyilvánították a frontra menetelő asszonyok iránt?

Erre valóban nincs magyarázat. Egyike ez a világháború és forradalom annyi megfajthet-ten talányának.

Ünnepélyes keretek között nyújtotta át a hadügyminiszter az első női légiónak a díszes lobogót, melyet hazafias érzelmű asszonyok hi-meztek ki fényes selyem- és aranyszálakkal. Va-kitően villámlottak rajta a tündöklő aranybetűk:

nek engedelmességek, s gyöttrő nélkülözéseket szenvedtek el, azért, hogy a szent nazat szolgál-hassak. Hősiességükért és hazaszeretetükért saját honfitársaikkal sarral és mocskokkal fizettek.

A világháború első női légiónja ezzel rálépett a kálvária tövises útjára; s erről az útról csak akkor tért le, amikor már minden összeomlott.

PARANCS A TÁMADÁSRA!

Mialatt a női katonavonalt lassan a front felé kigyózott, a III. orosz hadsereg vezérő tábornokait Budslav birtokára rendelték fontos tanácsko-zásra. A hadsereg főparancsnoka minden pillan-atban sorsdöntő parancsot vart a legfőbb hadvezetőségétől. A főparancsnok szorosabb mun-katársával megárgyalta a hadsereg általános helyzetét s a Vilna irányában már régebb óta tervezett támadás kilátásait. A hadsereg főpa-rancsnoka kistermetű, rendkívül átlós katona volt, azoknak az embreknek fajtájából, akik az

egyéni érvényesült és karriert mindennek fölé be-lyezik. Jelen esetben, bár tudta jól, hogy báde-rege egy ilyen művelet végrehajtására képtelen, s hogy ő maga teljes mértékben felelős az offen-zíva esetleges kudarcáért, nem volt bátorsága ah-zoz, hogy Kerenszki esztelen támadási terve ellen szót emeljen. A vezérkar főnöke, valamint a had-sereg főszállásmestere megkísérelte rábírní, hogy a katonák előtt, akik már rég a front mögött tét-lenkedtek — a keserű valóságot föltárja.

— Kerenski terve, hogy a német vonalakat áttörje s Vilmát elfoglalja — mondotta keményen a vezérkari főnök — nem egyéb, mint szabadjára engedése egy olyan ember lelkiismeretlenségé-nek, aki csak beszélni tud, de a helyzetet egyál-talában nem ismeri! Az ilyen örültség ellen föl kell emelnünk tiltakozó szavunkat!

A hadsereg főparancsnoka megrémült. Ilyen kemény bírálata egy férfinak, aki a forradalom zúr-zavarában valóságos diktatórikus hatalmat gyakorol, — őt is kellemetlen helyzetbe sodorhat-ja. Ezért hősiiesen vitába szállott a vezérkari fő-nök és munkatársa véleményével:

— Uraim! — mondotta. — Önök tuloznaki Ha mi az ellenséges vonalakat tüzéségileg kellő-képpen fedezzük, s az elenéséget alaposan meg-zavarjuk, akkor a támadás még ezekkel a de-moralizált katonákkal is sikerülni fog!

A főszállásmester ellentmondott:

— Akkor sem! Lehet, hogy rá lehet még bír-ni majd a katonákat, hogy tűzvonalba menjenek, de az egyetlen épségben maradt német gépfegy-verfészek elegendő lesz ahhoz, hogy visszavonu-lásra kényszerítse őket! Ezekkel a katonákkal nem lehet tartós sikert remélni!

A hadsereg-főparancsnok nem szolt többé. El-végre, mit kockáztat ő egy ilyen kísérlettel? A támadás balsikerét. Ez esetben még mindig meg-marad az a lehetőség, hogy a sikertelenséget a csapatok erkölcsi ziláltságával magyarázza. Egy-szerűen kettévágta hát a vitát:

— Ha a parancs támadásra szol, akkor én azt minden további nélkül teljesíteni fogom! Kerenszki erős tüzéséget és eddig még nem látott tö-megű löszert ígért!

A vezérkari tisztek elnémultak. Egymás kö-zött meggyegyeztek később abban, hogy más utat keresnek a tervezett támadás elejtésére. Minde-nek ellenére abban reménykedtek, hogy a kor-mány talán még hallgatni fog a józan ész sza-vára.

Híu reményesség!

Néhány nappal később már jött a végérvé-nyes határozat:

„OSTROM KREWO ELLEN!”

A hadműveleteknek július hó 20-án kellett végbemenni. Valamivel korábban — a terv szerint Brusselov tábornok csapatai hatalmas hadműve-letet kezdenek a front déli részén, Kalusz és Ga-lics városok irányában. Maga Kerenski megye elől.

Ez valóban meg is történt. De a rémületnek és borzalomnak micsoda pokoli napjai következ-tek ezt a teboiyult vállalkozást!

Hány hőslétkü katonatiszt esett el ebben az örületben — hatbatamadas folytán. Mennyi nyo-moruság és iszonyat szakadt Kalusz város bol-dogtalan lakóira, amikor a megvadult szoldatesz-ka visszafelé aramlott!

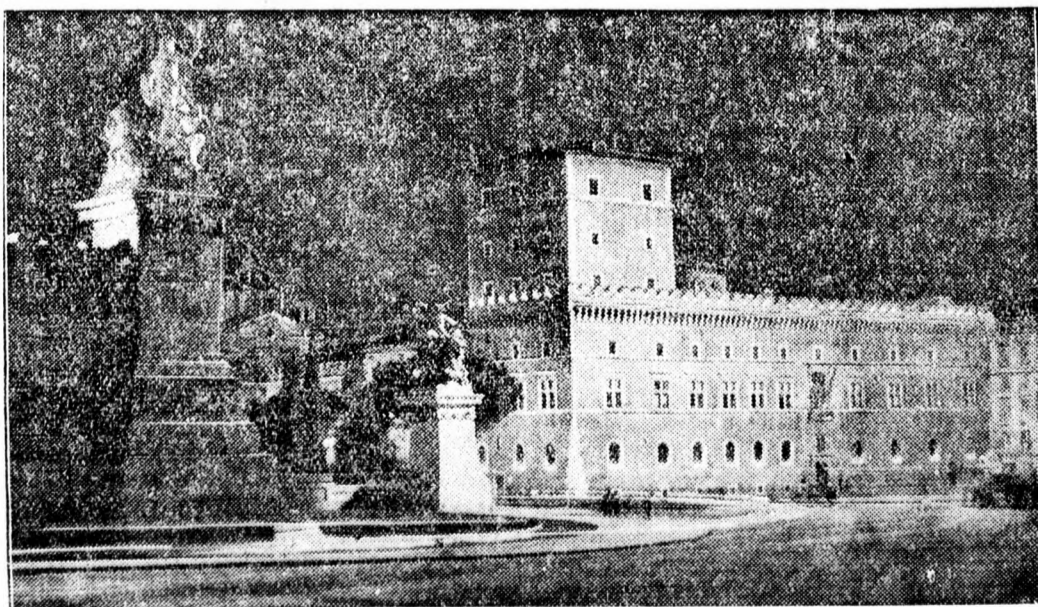
Ez július 14 én történt.

Eleg idő jett volna meg, hogy a krevoi örül-téséget lelják.

Ezekben a napokban azonban Kerenszki és az egész kormány fejletlen hazardórokhoz hasonlí tott; játékosokhoz, akik elvesztett pénzüket egy-csapásra próbálják visszanyerni.

Ilyen volt a krevoi vállalkozás is.

(Folytatjuk.)

A római Palazzo Venezia, ahol Mussolini rezideál.

Mit írnak?

A „Fiatalok“

a romániai új magyar nemzedék folyóiratának legutóbbi számában írja ezeket a sorokat László Dezső, a folyóirat szerkesztője Nyírő József új könyveiről:

Éltekintve minden irodalmi és esztétikai értékeléstől, minket Nyírő *mondanivalói* érdekelnének. Alig itt-ott bukkan elő annak jele, hogy ezeket a könyveket mai sorsunkban és éppen nálunk írták volna. Azt lehetne mondani, hogy jóformán semmi aktuális üzenete sincs ezeknek az írásoknak. Eppen ebben van a Nyírő nagy művészete és ereje. Elénk hozza a havasnak és a havas népének örök mozdíthatatlanságát és egészségét. Végre egy világ, amelyik nem olyan, mint az, amelyikben mi élünk. Pedig ez a világ is tele van emberi és állati tragédiákkal, de Nyírő ezeket a tragédiákat *hősök*, igazi emberek és állatok tragédiájává tudja kibontani. Mindenik alakján az igazi hivatásbeli végzetes elkötelezettség feszül. Felületes, léha, közömbös embereket nem állít elénk. A havasok népe még a halálból is életre kel, hogy vállalt kötelezettségének eleget tudjon tenni. Büszke magánossága és önzése mögött is érző emberi szív dobog. Az életért, a folytatásért az elbukott lányának is megtud bocsátani a büszke apa. Azt, aki hűtlen, utóéri a végzet; aki felbreszti a bűnt, a saját bűne által vesz el.

Nyírő könyve figyelmeztet arra, hogy a népet nem lehet megérteni anélkül a természeti környezet nélkül, amelyben felnőtt és él. mert megfoghatatlan szálak fűzik az ősi rögökhöz. Az ember a maga teljességében racionálisan soha fel nem mérhető. Maga a természet is több, mint az ember által megismerhető és ellenőrizhető fizikai erők működése.

Mivel az élet ilyen megismerhetetlenül komplikált, nem a *ráció szava* az utolsó ítélet az élet kérdései fölött. Ezt különösen jó tudnunk nekünk, akik racionális ítéleteink utján eljutottunk a kétségbeesés és a nihil szélére. Az élet sokkal egészségesebb, mint a róla alkotott véleményünk.

Egészen kis emberek közül is támadhatnak *igazi hősök*, mert hősnak lenni annyit, mint beföltetni azt a hivatást, amelyet vállaltunk, amelyet vállalnunk kellett.

Az emberi élet alapját vaskövetkezességű erkölcsi törvények képezik. Ezek ellen a törvények ellen nemcsak az emberrel, hanem még az állatokkal szemben sem szabad vétkezni, mert aki vétkezik, azt okvetlenül utóéri az ítélet.

Bartók Béla

a gépzénéről szóló s a zeneakadémián is felolvasott hatalmas tanulmányát közli a „Szép Szó“ legújabb száma. Ebből a tanulmányból idézzük az alábbi részletet:

„Ami a mesterségesen készült zenét illeti, az én meggyőződésem ez: a természetes zenének egyes hangjai, dinamikája, ritmusa, hangszíne és minden egyéb árnyalata annyira bonyolultak, hogy egyelőre semmiféle eljárással mesterségesen ügyesfélet éppúgy nem lehet előállítani, mint ahogy élőlényt nem lehet mesterségesen létrehozni. Minden ilyen mesterkedés eredménye, bármily érdekes legyen is, de az élőzenéhez mérve, csak szurrogátum, csak „Érsatz“. Végeredményben a grammofoon-felvétel úgy viszonylik az eredeti zenéhez, amiből készül, mint a konzervgyümölcs az élőgyümölcshöz; az egyikben van vitamin, a másikban nincs. A gépzene gyárilap, az élőzene — kézi, egyéni munka.

Azonban tegyük föl, hogy a grammofoon és filmzenét annyira tökéletesítik, hogy a hangszínt adó félhangok teljes sora reákerülhet a lemezre, vagy filmre, hogy valamilyen eljárással plasztikussá teszik a leadott zene hangzását és így tovább. Ebben, az egyelőre még nehezen elképzelhető esetben leadott zene olyan kell hogy legyen, mint az eredeti élőzene, amelyről a felvétel készült.

De még ebben az esetben is pótolhatatlan és helyettesíthetetlen fölénye lesz az élőzenének az elraktározott zenekonzervvel szemben. Ez a fölény az élőzene változékonyságában rejlik. Ami el, az pillanatról pillanatra változik:

Olvassa el a Scherk arcvíz üvegen levő kis könyvecskét. Látni fogja, hogy csak az alaposan megtisztított bőr friss és szép, csak ez bír az egészséges szépség vonzóerejével. Scherk arcvíz tökéletesen megtisztítja a bőrt és az arcot ruganyossá, gyengéddé és rózsássá teszi. Üvegek á

Le 62, 103, 164, 300, 475

Ez a könyv megad minden felvilágosítást

SCHERK PARIS • BERLIN • NEW YORK

gépekkel megrögzített zene változatlaná merednek. Kótiársunk tudvalevően többé-kevésbé logyatekosen veti papírra a zeneszerző elképzelését, ezért csakugyan nagy a jelentősége annak, hogy vannak gépek, amelyekkel majdnem egészen pontosan meg lehet rögzíteni a zeneszerző minden szándékát és elképzelését. Azonban maga a zeneszerző, mikor művének előadójaként szerepel, sem adja elő minden esetben hajszálnyira egyformán a saját művét sem. Miért? Azért, mert él; azért, mert az élőlény természetéhez tartozik az örök változékonyság. Ha tehát sikerülne is egy zeneszerző művét egy adott pillanat szerinti elképzelésében, valamilyen teljesen tökéletes eljárással, teljesen tökéletes módon konzerválni, akkor sem volna ajánlatos ezeket a műveket állandóan csakis így hallani. Mert ez idővel unalommal lepné be a művet. Mert elképzelhető, hogy maga a zeneszerző is más alkalommal szebben, esetleg kevésbé szépen, de mindenestre másképpen is előadhatta műveit. És ugyanez elképzelhető egy előadóművészről is, olyanról, aki mint művész egyenlőértékű az illető zeneszerzővel. Ennélfogva még az elképzelhetően legtökéletesebb fotoarafia sem fogja soha az élőzenét teljesen pótolni.

„Os'toba kis emlékezések“

Csuka Zoltán, a vajdaságból elszármazott fiatal költő, a „Láthatár“ című kisebbségi kultúrsemle szerkesztője, folyóiratában foglalkozik Révész Béla „S lehullunk az őszi avaron“ című új Ady-könyvével. Révész Béla könyve ezt a „sokatígerő“ és szemérmellen alcímét viseli: „Ady és Léda tragikus szerelmének titkai“ s az Eugen Prager könyvkiadóvállalat adta ki Pozsonyban. „Ha a szemem lefogják“ című Ady-vers idézetével kezd Csuka Zoltán a cikket:

„Senki se tudja, mint néztem rá,
Kire haraggal, kire kéjjel?
S ostoba kis emlékezések
Indulnak útnak, szerete-széjjel“.

„Révész Béla emlékezéseit nem lehet elhallgatni. Ady szemét rég lefogták, a halott költő a magyarságra testálta legszentebb megnyilatkokhoz, amelyek tán „verset magyaráznak“, megtehető köteletségét, de kegyeletsértő dolog zását, a költészetét. De az „ostoba kis emlékezések“ még ma is szaporodnak, mint a gomba, kikorjál a legporosabb ládafia legrejtettebb zugát is; csakhogy a „költőt, mint embert“ közelebb hozzák a közönséghez.

Révész az „utódországok magyarságának“ szánta ezt a könyvét. Hogy miért éppen az utódországok magyarságának, azt nem tudjuk megközelebből. A kötet alcíme mást mond, amikor Ady és Léda szerelmének titkait igéri kitérgetni. Szerintünk Ady ennek a szerelmének legrejtettebb titkait, mint arra leghivatottabb, eléggé elmondotta a verseiben. Az irodalomtörténész, aki a tudomány hűvösségével közelít olyan titkokat, a „titkokat“ a laikus közönség elé teregetni; mert ez a közönség másfajta éhséggel veti magát az ilyen titkokra. A költő sokszor nagyon is pongyola leveleit a versei helyett olvasni, ugyanaz, mintha Ady Endrét nem ruhában, de még nem is meztelenül, hanem pongyolában,

vagy, mondjuk ki, alsónadrágban látnánk. Ilyen pillanatai kétségkívül mindenkinek vannak, de az ember veleszületett izlése. A mai közönség peprűdség és polgári jómodor tiltakozik hát e pongyolaság nyilvános kitérgetése ellen, hanem az ember veleszületett izlése. A mai közönség pedig, sajnos, az izléstelenség és felület közönsége, a ponyvaszerűség közönsége, annál inkább bünnös dolog, ha ezt a közönséget olyan ember szolgálja ki, akiben valaha a költő is megbízott.

Révész keresett és bombasztikus stílusa még fájdalmasabban hat az irodalmi alsóruhák között. Egyetlen vígasztaló körülmény, hogy a szerző maga is jelzi, hogy e könyve „epilógus“, amely betetőzi az „emberrajzolást“. Ideje.

Beszélő számok

cimen Propok y Imre érdekes és értékes tanulmányt közöl a „Magyar Kisebbség“ legutóbbi számában a régi Magyarország szerb kisebbségeinek helyzetéről. Az adatokkal zsufolt tanulmányból az alábbi részletet közöljük:

„A fiatalon elhunyt Jaksic Vazul szerb szociológusnak a szerb-pravoszláv egyház statisztikai adatai alapján összeállított kimutatása szerint a magyarországi szerbség kezén 1905-ben a következő földbirtok-állomány volt: 1. A timisoarai egyházmegyében a 426.780 főnyi összlakosságból 150.155 (35.189%) volt a szerbek száma, akiknek 355.989 katasztrális hold földjük volt. 2. A verseci egyházmegyében, ahol a szerbség 139.400 lélekkel a 227.091 főnyi összlakosság 61.39%-át érte el, a szerb kézen levő földbirtok 440.091 katasztrális holdat tett ki. 3. A bácskai püspökség területén, ahol az 571.798 főnyi összlakosságból 146.965 (25.70%) volt a szerbek száma, a szerb kézen levő földbirtok 399.359 katasztrális holdat tett ki. 4. A budai püspökség területén az 1.022.085 főnyi összlakosságból mindenössze 23.388 (2.29%) volt a szerbek száma, akik 43.854 katasztrális hold földdel rendelkeztek. 5. Ezen felül a volt Horvát-Szlavonország területén levő szerbségi egyházmegyében, ahol a szerbség 199.972 lélekszámmal ugyancsak a fenti szerb forrás szerint a 345.374 főnyi összlakosság 57.99%-át érte el, a szerbeknek nem kevesebb, mint 594.500 katasztrális hold földjük volt. (L. „Uj Hírek“ 1/6.) A szerbségnek ez a földbirtokállománya magában foglalta az egyházközségi, egyházi és alapítványi földeket is, melyek közé tartoztak a többi közt a volt sremski-karlovici szerb pravoszláv patriarchátus 3538 katasztrális holdnyi karlovici és kaboli, valamint 25.000 katasztrális holdon felül daljai földbirtoka és a szerb-pravoszláv zárdák 34.500 holdnyi földbirtoka is.

A szoroson vett Magyarországon, vagyis a timisoarai, verseci, bácskai egyházmegyék és a budai püspökség területén letelepült 459.908 főnyi szerbségnek tehát 1.239.290 katasztrális hold földje volt, úgyhogy egy lélekre nem kevesebb, mint 2.7 katasztrális hold föld jutott, ami messze felülmúlta a magyarországi országos átlagot és fényes bizonyítéka annak a nemzetiségi viszonylatban szinte páratlan jólétnek, melynek a szerb kisebbség a magyar uralom alatt örvendett.“

Naptár az íróasztalon

Írta: Dallos Sándor

Sohase volt még naptáram. Se zsebnaptárt nem használtam, se asztali naptárt s ha úgy december végéig innét is, onnét is kaptam a tiszteletkalendáriumokat, zsebre valókat, íróasztalra valókat, vagy falra akaszthatókat, mindig elosztogattam őket. December végén nálam mindig lehetett naptárt kapni; egy-egy díszesebb példány akár újévi ajándéknak is beillett.

En nem szerettem a naptárakat, mint ahogy órát is csak szükségéből tartok magamnál, sohase érdekelt, tizenötödike van, vagy hetedik és délután egy óra-e, vagy este hét. Félek az időtől, hideg érzés van bennem, valahányszor órára vagy naptárra nézek, a percumató osonásában is benne van a halál, a hétfő-kedd-szerda könyörtelen egymásutánjában is és én szeretem az életet s nem akarom ellenőrizni, hogyan múlik felettem az idő. Nincs szörnyűbb és tragikusabb az öregedésnél, bizonyára ezért idegenkedem az órától is, a naptártól is.

A multkoriban viszont azt tanácsolta egy ismerősöm, hogy használjak naptárt, valami kiadós íróasztali naptárt s minden nap mellé írjam szépen oda a végzendő és végzett dolgaimat, munkát mikor kezdtem, mikor végeztem, mikor indult el bennem valaminek a szándéka, mikor váltottam valóra, stb. s ez azonkívül, hogy rendre és beosztásra szoktat, még arra is jó lesz, hogy naplóként szolgál s később, ha minden esztendőben félreveszem a teleírt naptárakat, kezembem lesz az életem áttekinthető története. Lesz egy naplóm magamról és az emlékeimről.

Hát az idén megtartottam egy nagy íróasztali naptárt s a tanács szerint felparcelláltam a kövekező esztendőmet előre. Beosztást csináltam az 1937. évre való terveimről, kiszabtam magam elé a dátumokat s beírtam a naptárba a megfelelő napokhoz ilyesmiket: regény ekkorra meg ekkorra készen. Telekfizetés — mert telket vettem — ekkorra meg ekkorra, ennyi és ennyi. Az ehhez szükséges pénznek be kell jönni ismét, meg ismét, meg ismét, ilyen meg ilyen munka honoráriumaként. Szerepel még a nyaralás: pénz részletenkénti való összegyűjtésének tervezete a naptáramban, más összegek és tennivalók terminusokra, pontos beosztás szerint; olyan a naptárom, mint egy gazdasági vetési előirányzat, mint egy precíz költségvetés, vagy munkanapló, amelyből látom, mekkora erőt kell feszítenem az 1937. esztendőben, mennyi munkát kell végeznem, mennyi pénzt kell előteremtenem s ha az előirányzatot betartom, mindent pontosan és előírás szerint végzek, soha zavarba nem jövök az idei esztendőmben, soha egyetlenegy kerék el nem akad s ez lesz minden eddigi közt a legsimább esztendőm.

Hogy mindezt elvégeztem, kitétem a naptárt az asztalomra, szinte köszöntem neki örömben, hogy no, most aztán mi ketten majd igazán megmutatjuk, hogy hogyan kell győzni és hogyan kell forgatni az életbeli kormányrudat s úgy éreztem, hogy ideköttem ketten vagyunk dolgozók: a naptár meg én s nem lehet legyőzni bennünket. Mint két egyenlő rangú bajtárs indulunk el, pajtások s hogy győzünk, az bizonyos.

Szerettem ezt a naptárt.

Most fél hónapja áll itt már előttem, vele fekszem, minden nap övé az első pillantásom s övé az utolsó is, egy levegőt szívunk, egy nap süt ránk, együtt élünk és — gyűlölöm. Ugy gyűlölöm, mint egy munkavezetőt, mint egy hajcsárt, mint egy kényurat. Mint egy lelketlen hatalmat, mint egy terroristát, mint egy kanacsukás, ordító, nagybajuszú barmot, aki hajt s aki az eltelt fél hónap alatt tökéletesen a fejemre nőtt. Nem vagyunk bajtársak! Nem! Ő a földesúr, a fáraó és én a legkisebb rabszolgája vagyok. Fél hónap alatt elvesztettem minden derümet, minden kurjantó kedvemet s úgy nyögök ennek a bitang és beosztott kalendá-

riumnak az ereje alatt, mintha hegyet cipelnék, mintha kézimalmot hajtó rabszolga lennék, akinek, ha percre megáll, ott a hátán az ostor. Mert elmúlt fél hónap és két nap kivételével üresek a végzett munkák rubrikái; az elmúlt fél hónap alatt csak két napot dolgoztam magamnak, holott minden nap ennyi és ennyi órát kellett volna s az íróasztalom fiókjában ennyi és ennyi teleírt kéziratlapnak kelletne lennie. És sokkal kevesebb van. Körülbelül a hatodrésze annak, mint ami az előírásban szerepel.

Ilyeneket látok felírva a feladat-rovatban: Szüzek. Legenda, Január hétre kész. És hol van?! Még bele se kezdtem. Még gondolkodom rajta, még formálom, izlelgetem, szépittem, lehet, hogy csak február tizenhetedikén kezdek neki a megírásnak.

Másik rubrika: 500 lei innét meg innét, ezért meg ezért. A pénzről 50 lei ide, 50 lei oda, hogy rend legyen körülöttem, béke és nyugalom. Nem hoztam meg a pénzt. Persze, nem hoztam meg, nem volt kedvem a munkához. Mit is csináltam aznap? Igen, kiint voltam a hegyekben, mert tiszta idő volt, szél fujt és szeretem a szelet. Hát emiatt az 500 lei elmaradt és most hiányzik. Hogyne hiányoznék!

Egy harmadik rovat: Elmenni ide meg ide, elintézni ezt meg ezt, elhelyezni ezt meg ezt az írást, mert ez a jövő hónapban ennyi meg ennyi könnyebbséget jelent. Nem mentem el, nem végeztem el. Itthon hevertem egész nap és képzeletemet valamin, valami szépen, talán a nyári baltoni csónakázásokon. Mit tudom én?

És két nap híján így van az egész félhónapom, a naptár meg itt áll előttem foghíjas klaviatúrával, mint egy rém, mint egy fagyos szentség, mint egy jégteszű, rabszolgatartó és büntető fejedelem és szid, piszkol, jenyit, fenyeget, kiabál rám:

— Már megint nem végeztél semmit! Álmodoztál! Képződtél! Hevertél, vagy kőszal-

tál és álmodoztál, meghatódtál magadtól és azt mondtad a képzelgéseidre: szép! De szép! De semmi pozitívum! Semmi eredmény! Csak képződzés! Csak felhőkergetés! Gyermeki céltalanság! Mars dolgozni, bitang! Mars teremteni! Mars betartani a rendet! Ceruzát! Papírt! Törd magad! Cselekedj! Harcolj. Dolgozni kell!

Igy vagyok. Szabad ember voltam és rabba lettem emiatt a naptár miatt. Örökös fenyegetés fölöttem, örökös parancs örökös vétő a holdog tékozlás ellen. Itt áll mellettem, felettem, ostor van a fehér, irgalmatlan kezében, ver, hajt, szemrehány, kérdőrevon, meg rugdos, fenyeget: félek ettől a naptártól. Valóságos rabszolga vagyok, oda a szabadságom, minden napomért állandó lelkiismeretfurdalásban élek, nem tudom megélni a tavalyi örömeimet, mert tudom, hogy mulasztok, nem tudok álmodozásba feledkezni, mert ordít rám a napi előírás, a beosztás, a dátum, a pontosság, a rend. Nem élek: egyszerűen ennek a naptárnak a rabja vagyok. Behúzó a fejem a vállam közé és szegyenlem magam előtte, mert neki van igaza. Az ő pontosságának, az ő beosztásának, az ő rendjének. És már érzem, hogy rossz és alattomos fények gyűlnek a szememben, a szolgák lázadásának görce torlódik bennem, még kerülgetem ezt a naptárt, de egy nap forradalmat csinállok, megrohanom, megtépek és kivágom az ablakon, kivégzem.

Mert igaza van ugyan, de mit figyelmeztet minden nap, hogy mulasztok! Mit kér számon és mit kiabálja a rendet! Élek és kész! Többé nem tartok naptárt, ez bizonyos.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY

A Satul-mic-i (Arad m.) római katolikus hitközség pályázatot hirdet helyettes kántortanítói állásra. Javadalmazás: készpénzfizetés havi 1000 lei, 1 szobás lakás kerttel, 8 m³ tűzifa, ab erdő, 10 hold agrárföld használata és csekély stóla. Kötelessége másik tanerővel egyezős szerinti osztályok vezetése és a kántori teendők végzése. Csak román nyelvtudásukat igazolni tudó férfiak pályázhatnak. Az iskola tanyelve magyar. Pályázati határidő: 1937. március 1. — Kántorpróba és választás március 7-én.

Pályázatok okmányokkal felszerelve az alábbi címre küldendők: Oficiul Parohial rom. cat. Siliindia, Jud. Arad.

Diadalmas butaság

Kotocsvári Grandpierre Emil, a Transylvániából elszármazott fiatal író „A nagy ember” című hatalmas, 340 oldalas regényéből való az alábbi drámai feszültségű és finom művészettel megírt részlet. Lapunk más helyén részletes ismertetését adjuk a nagy feltűnést keltett regénynek, amely komoly irodalmi eseménye a magyar könyvpiacnak.

Néhány héttel ezután újabb fantasztikus jelenet tanuja lett. Valamilyen rejtelmes ok miatt Gazsi mindent elkövetett, hogy a bandával jó viszonyban legyen, bár tudta, hogy Sanyi, Kálmán és Viktor egyformán maguknál alacsonyabbrendűnek tartják s ezt úton-útfélen ki is kürtölik. Miklós azt hitte, ez a három nyápic filozofia csak a háta mögött meri gyalázni Gazsit, szemtől-szemben vele gyáván összehúzódna. Csalódott. Gazsi meggondolkozott fizikumá semmi tiszteletet, semmi félelmet nem gerjesztett a bandában.

Egy este Miklós és Mayer Kálmán Bodnár Sanyi szobájában üldögéltek, beszélgetéssel töltve az időt, mikor beállított Gazsi. Vidáman jött, azzal a nehézkes, jóakarató és erőltetettnek ható kedvességgel, amellyel általában érkezik szokott. Határozott, erélyes mozdulattal szorított kezét mindhármukkal, „adjatok teát”, rendelkezett katonás szárazsággal. Leült, rögtön ragyújtott s összeráncolt homlokkal mély hallgatásba merült.

Miközben a tea elkészült, Kálmán álmosan görnyedezett székében, Bodnár Sanyi a latin professzort szapult, pontosan ugyanazzal a kifejezésekkel, mint mindig, majd egyik kolléganőjére tett izgatott és értetlen megjegyzéseket. Elmondta, hogy a latin előadás után a hátsó lépcsőn lefelé menet szembetaláltak s mikor a szűk lépcsőn elhaladtak egymás mellett, a lány „fólhasználta az alkalmat” és hozzádörgölözött.

— Ostobaság! — jegyezte meg Gazsi kurtán. Sanyi elvörösödött.

— Lehet, hogy a te számodra ostobaság, — suttogta akadozva, fojtott dühvel, — de mindamellett megtörtént, — alig fejezte be a mondatot, sikítva, rikácsolva fölnevetett.

Gazsi megvetően vállat vont. Néhány pernyi némaság után Kálmán kezdett beszélni. Minden aprópót nélkül, féltéken, indokolatlan makacssággal, készen arra, hogy állításait a maga nyúlósan erőtlen modorában megvédje, a skolasztikát dicsérte, mint a filozófia legnagyobb kiteljesedését. A franciák voltak az egyedüliek, mondta, akik a metafizika mai válságában vissza mertek térni ide, az igazságnak és a hitnek ehhez a kiapadhatatlan forrásához. Gazsi ismét vállat vont.

— A skolasztika nem filozófia, — jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon.

— Mi az, talán ismered a skolasztikusokat? — kérdezte Sanyi feléje hajolva, arcán metsző gúnnyal.

— Igenis, ismerem, — vágta rá Gazsi. — Semmit sem ismer, — mondta Kálmán. — Hiába is olvashád, úgysem értenéd meg. De nem is olvastál semmit. Még a tankönyvet sem.

Gazsi belesápadt ebbe a durva támadásba. Akadozó nyelvel dadogott valamit a nominálistákról, a realistákról, Szent Tamásról, de szavai elárulták emlékei elmosódottságát és bizonytalanságát. Nehezen fejezte ki magát, gondolatai a kelleténél lényegesen lomhábban alakultak s a megfelelő szavakra még lassabban akadt rá, mint emlékeire.

Egyébként, ha tisztában lett volna a skolasztikával, akkor sem beszélhetett volna nyugodtan. A másik kettő minduntalan szavába vágott, rögtönösen cáfolták, gúnyosan elismételték értelmetlen mondatait, helytelenül használt terminus technikusait.

Miklós mind élenkebb gyönyörűséggel figyelte a vitát, Gazsit a legkisebb mértékben sem kedvetlenítette el állításainak nyilvánvaló cáfolata, hiába tartottak bizonyosságul könyvet az orra elé, makacsul kitartott. Nehézkes, akadozó mondatainak az ellenmondásokon keresztül áradatával bizonygatta, hogy ő tulaj-

Az ír katolicizmus mai helyzete

Írta: AUBERMANN PÉTER

Dél-Irország Glengariff nevű kikötőjében szállunk partra. Egynéhány kőhajtásnyira a Bantry öbölben látható Inaculen szigete, amely a világ mindn tájáról hozott virágjairól híres. Egymás közelében pompáznak a vérvörös kehény rhododendronok, a napraforgó sárga aranytányérjai, a lilafodru orgonabokor, a bengáli rózsza. Nagyon kedvez a buja vegetációnak a Goltáram okozta enyhe és pártelt klíma. Majdnem mindenütt puha szőnyegként takarja Irország vidékeit valami pártatlan üde smaragd-zöld gyep. Nem hiába nevezik zöld szigetnek. Mindamellet mégsem olyan csillogó zöld, mint például a délangliai Whigt-sziget. Az utóbbi olyan, mint a finom, selymesen lágy n.5. arcbőr, míg Irország fűtakarójából itt is, ott is kopasz sziklák dugják ki a fejüket. Egyik másik helyen, hogy úgy mondjam, borostás kemény férfi archoz hasonlít. A fák sűrű lombzatukkal hívják fel a figyelmet. Rengeteg itt a tuskés és fényeslevelű ilex és a lombhullató fenyő. A fák tövét vastagon ellapi a páfrány és a szeder-cserje. A réten feketefoltú tehének legelésznek. Az országúton turistaautókkal találkozunk, könnyen gördülő kékerektől konifákkal, teherkocsikkal, amelyeket számár ház Szinte kapitálista módon használnak ki a szokatlan formájú taligákat. A kocsis bakkján kívül a kocsis két oldalán elhelyezett padok szaporítják az ülőhelyeket.

A helyiségek jellege itt egészen sajátos. Kisebkek, mint a mi nagy községeink s mégsem falvak, hanem igazi városkák. Ez a típus a falunak és városnak érdekes keveréke, amely más nyugati országokban is fellelhető. Amikor Kenmareba érkezünk, autókavarnunkat az utcai járókelők barátságos fasiszta kézfelemeléssel üdvözlők. Amint kiszállunk, apró gyermekhad közeledik felénk. A lángvörös és koromfekete hajú rajkók, germán és kelta ivadékok, úgy ugrándoznak körülöttünk, mint mezőn a szöcskék. Milyen szánalomraméltóak és mégis milyen ennivalóan bájosak ezek az elnyűt-ruhájú, csatagos embercsemétek!

Egy kis szemlét tartva a városkában, megállapítjuk, hogy amilyen kopottak az írek lakó-

háza, szegényes a berendezésük, éppannyira díszesek, drágaberendezésük templomaik. Ha nem süvitettek volna végig ezen a kiesfekvésű földdarabon az üldözések pusztító orkánjai, mennyi remek műemlék gyönyörködtetné szemünket! Ma csak üszkös romokat találunk, igaz, ezeket százszor jobban megbecsülik, mint valaha a maguk teljes tökéletességében pompázó művészi alkotásokat. Kenmare közelében megcsodáljuk a Muckross-Abbey romjait. Még megcsodáljuk és szétmálva is diadalmasan hirdetik a gazdag ornamentikájú ír művészet multját.

Beszélgetés O'Brien püspökkel

Killarney-ban felkeresem O'Brien püspököt és megkérem, hogy mondjon valamit az ír katolicizmus mai helyzetéről. Egy kissé döcögősen folyik értekezésünk. Miután se a franciával, se a némettel nem boldogulunk, ráfanyalodunk az Egyház hivatalos nyelvére, de ennek terminusait is csak nehezen görgeti a különben sugárzó intelligenciájú jószág főpap. A püspök elsősorban mint igen örvedetes jelenséget említi a papihivatások növekedését. Ebben annyira nincs hiány, hogy megerősítés nélkül küldhetnek hi hirdetőket Amerikába, Afrikába és Ázsiába. Megtették ezt már a középkorban, tizenöt századdal ezelőtt. Miután Szent Patrik megtérítette őket, számos misszionárius került ki közülük. A hitéletnek annyi kiváló mestere akadt, hogy Irhont a „szentek szigete”-ként emlegették.

A jelenkori ír katolikus közéletnek felbecsülhetetlen hasznára van virágzó katolikus sajtója. — Több napilappal rendelkeznek, továbbá egy egész csomó szociális és irodalmi folyóirattal, meg tudományos szemlével. A katolikus kiadványokról nagyobb részt a Catholic Truth Society nevű sajtó-propagandaszervezet gondoskodik.

A film terén igen praktikus kezdeményezés az ír szakemberektől létesített filmkönyvtár. Az általa kiadott kötetek katolikus szempontból ismertetik a jó filmeket. Gyakorlati előnye ennek az, hogy a katolikus egyesületeknek és

donképpen ugyanazt mondta, ami a könyvben van, az eltérés lényegtelen, csupán fogalmazásbeli.

Sanyi a felgyülemlett dühtől reszketve, hol élesen rikácsolt, hol rekedten sutogott, a hiányzó szavakat széles gesztusokkal, megvető arc kifejezéssel pótolta. Kálmánon is mind félreérthetlenebbül kiütköztek az idegesség és fáradtság jelei. A szokottnál lankadtabban, petyhüdtében beszéltek, mondatai nyúltak, nyúltak, mint a rétestésztá s bárhogy erőlködött, a legtöbbször nem tudta befejezni. Aztán egyszerre kitértek belőlük a visszafojtott indulatok. A vita személyes térére terelődött s legalább is Miklós számára, percről-percre mulatságosabbá vált. A skolasztikát, a filozófiát, Szent Tamást, az eddig fölsoport szerzőket többé nem emlegették. Kálmán nyálas szájjal, viczorogva, Sanyi örjögő dühvel próbálta bizonyítani, hogy Sanyi buta, nem is buta, hanem bárgyu, a világon semmihez sincs tehetsége s ma sem érti, miképpen érethetőségét le, sőt azt sem, hogy megtanult írni és olvasni.

Gazsi homlokán kövér verejtékcseppek csurogtak lefelé, zsebkendőjével időnként megtörülte arcát. Egyébként a kimerültség és a földúltság minden látható jele nélkül, súlyosan; rimozdíthatatlan anyagszerű súlyossággal ült helyén s szinte szünet nélkül beszélt. Egy-egy sértésből kiindulva mindig azon igyekezett, hogy a vitát visszavezesse eredeti területére. Érzéketlen tárgyilagossággal elemezte kollégái állításait:

— Azt mondtad, hogy nincs tehetségem?... nincs tehetségem a filozófiához?... Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy a gondolataim rendszertelenek... Nincs bennük rendszer... Hiányzik az a rendszer, mi minden filozófiában benne van... De honnan tudod te ezt?... Nem tudhatod... Én rendszertelenül beszélek?... Miért?... Mert te nem érted meg az én rendszeremet... És miért nem érted meg?... Mert nekéd más rendszered van...

Es így tovább, végeérhetetlenül, vitézsen helytállva, megféle minden egyes állításra, egyetlen pillanatig sem lankadva, izzadva és

nyugodtan, emberfeletti kitartással, baromi érzéketlenséggel két és háromnegyed órán keresztül, egészen a győzelemig. Ellenfelei a szó szoros értelmében összeroppannak, Gazsi időtlen ellenállása felőrölte minden erejüket.

Sanyi két tenyerébe fogta fejét, szemét behunyta, fülét betapasztotta, néhány pillanatig reszketett, aztán vad gyűlölettel meredt rá Gazsira. Miklós várta, hogy fölördít, vagy ráveti magát, de nem tette, föllállt s valósággal tántorogva az ablakhoz lépett, kinyitotta, mélyen belélegette a friss tiszta levegőt, aztán otthagya a csatateret, kiment sétálni. Kálmán tovább bírta, szinte szétmálva ültében, hátratámasztott fejjel, színtelen hangon, számalmas makacssággal, ismételte, mint egy megakadt gramofonlemez, „buta vagy”, „buta vagy...” aztán megfutamodott ő is.

Gazsi pedig, mintha ez a két és háromnegyed óráig tartó mérközés meg se kottyant volna neki, Miklóshoz fordult s magyarul kezdte, miért nem tartja ő filozófiának a skolasztikát, miért veti el Szent Tamás rendszerét, miért véli szükségesnek a maga filozófiai rendszerét fölépíteni. Miklós nem vett tevékeny részt a vitában, mégis belefáradt, zúgott a feje a tömördek elhangzott szótól.

— Értelek, — vágta ketté fejtegetéseit, — a te fölfogásod az, hogy minden kornak és minden embernek meglegyen a maga filozófiája s ezért nem látod szükségesnek az eddigi rendszerek tanulmányozását.

Gazsi halásan nézett rá.

— En is ezen a véleményen vagyok, — mondta Miklós s boldog volt, hogy ezzel a mondattal megmenekült az egész értelmetlen és összefüggéstelen gondolatmenet végighallgatásától. Egyébként teljes mértékben igazat adott Sanyinak és Kálmának: Gazsi minden képzeletet felülmúlón buta volt. Ezért nagyon megijedt, mikor éjjel, lakása kapuja előtt, Gazsi megszorította kezét s így szólt:

— Te vagy az egyetlen ember, aki megértés engem.

Száraz hangja komolyan, szinte ünnepélyesen csengett az üres és néma éjszakában.

egyházközségi moziknak nem kell a filmeket mint „zsákban macskát” rendelniök. Megvan-nak tehát kimélve mindennemű fölösleges kísérletezéstől, agyonreklámirozott fércművektől. A filmkönyvtár ismertetései alapján időt, pénzt, fáradságot és sok kellemetlen bosszúságot megtakarítva, csak azokat a filmdarabokat hozatják meg, amelyek világnézetileg és művészi szempontból emelkedett színvonalat képviselnek. Nem kell sokat magyarul, hogy milyen mérföldes haladást jelent ez ma a slágerszerűvé nivellált műzilis, az elköcsönysített kritikái érzék és szokássá szűrített egyoldalú felfogások világában.

Ami az ír irodalmi életet illeti, sokan azoknak az angol írónak a befolyása alá kerültek, akik magukat realistáknak nevezik, de inkább tulzó naturalisták, mert csak az élet sötét, vizs-zás és szennyes oldalait látják. Ez a háború után is kultivált irodalmi áramlat sokáig tartotta magát az ír irodalmi berkekben. Önálló gondolkozású irodalmárok azonban csakhamar szembeszegültek vele. Ma istenáldotta tehetségek azon fáradoznak, hogy visszacsalogassák a lelkekből kiüzött napfényt, hogy felengedjen a fagyos léghő, amelyben megdermedt a jószág és csontfagyott a szívverítő kedély.

Irországban az egyházi intézmények és a közoktatás a legteljesebb szabadságnak örvendenek. A püspök szerint nincs miért panaszkodniok. Roma az írek nemes törekvéseit és szép eredményeit azzal honorálta, hogy Dublint jelölte ki az 1932-i eucharisztikus kongresszus színhelyévé.

Irország gazdasági helyzetéről már nem lehet olyan hízegő megállapításokat tenni. Földrajzi és történelmi okok miatt évszázadok során óriási volt a ninestelenség. Ma talán azt lehetne mondani, hogy a lakosság túrhető anyagi viszonyok között él. Ugyanis az ország területének több mint a fele rét és legelő, több mint negyede terméketlen, erdeje alig van. Ipara fejletlen. Az angol árútoke kifejlődése és a polgárság uralomrajutása még csak fokozta az írek kizsákmányolását. Az úgynevezett homerule mozgalom sok jogot vívott ki, de úgy politikailag, mintpedig gazdaságilag még sok teendő vár megoldásra.

A nehéz gazdasági viszonyok és a kiméletlen politikai elnyomás miatt rengetegen, kb. négymillió ír vándorolt ki távoli tengerentúli országokba, Kanadába, Ausztráliába, Dél-Afrikába és különösen az Egyesült Államokba. Az ír népnek ez fájdalmas veszteséget jelentett, de az Egyház számára felbecsülhetetlen nyereséget, mert ezek a száműzött, vagy önként külföldre szakadt írek vetették meg mindenütt a virágzó angolnyelvű katolicizmus alapjait. A mult század óta fokozatosan javult a helyzetük úgy külföldön, mint az őshazában. De az itthoniak a protestáns Ulster tartományban, amely nem tartozik az ír szabadállamhoz, most is gyakran méltatlan bánásmódnak vannak kitéve.

Az évszázados üldözéseknek és keserű megpróbáltatásoknak az lett a logikus következménye, hogy az ír nép elválaszthatatlanul összekovácsolódott az Egyházzal. Ennek a népnek a lelkiülete nem tudott elfekélyesedni még a nyomorban sem, hanem friss és üde maradt, mint a zöldsziget csodálatosan hamvas vegetációja.

Irország felé vezető utunkban megcsodál-tunk a Wight-sziget csücskén, a tenger mélyéből kiálló piramisalakú Needles-sziklát. Szívós ellenállással dacolnak ezek a tenger hullámainak csapkodásával. A tengerár elfürészelte őket a szigettől, de lemorzsolni nem tudta. Ezek a Needlesek, tengerből kiálló gránittűk, jelképezik a sors pörölyütéseinek hősiessen ellenálló ír népnek kiirhatatlan élniakarását

„Hortobágyi pusztán fúj a szél”

Ieta: tokaji Oláh Béla

Valami ezer és jóegynéhány esztendőnek előtte Bölcés Leó görög császár a nagy népvándorlás áradatában új otthon kereső ősmagyarokról egyebek között azt is feljegyezte volt, hogy „éhséget és fáradságot — hideget és meleget nemesen tűrők” valának. Bizonyos, hogy e megállapításban sok igazság lakozik, merthízen a magyar nép önfegyelme s testi szükségletek irányában megnyilvánuló igénytelensége világszerte ismert.

A télen-nyáron pusztázó ridegpásztor pedig különösképpen hozzáéled az időjárás viszonyosságaihoz. A pusztá népének különben is alapvető jellemvonása a csendes megnyugvás. Sajátosságos, de úgy van, hogy ezeknek a szinte ősrégi primitívtségben élő nomádoknak lelkében ösztönösen él a mély vallásosság. Nyaratszakán, — szaharai hőségben — midőn kiégett vakszikek fölött étlen-szomjún konyadozik, tikkadozik a nyáj, Fülöp Mihály hortobágyi gulyásszámadó csárdabéli nótázása belesír a csillagvilágos pusztai éjszakába:

„Istenem, teremtdöm, aggy egy csendes esőt,
A szegény jóságnak jó legelőmezőt”.

Nótázgatva is imádkozik. A maga módján. Amúgy paraszti egyszerűséggel, de szívből, töretlen bizodalommal.

Viharos időben viszont nem ismer a pásztor-ember sem fáradságot, sem éhséget. Olykor napokon át étlen-szomjún üli a nyeret, hogy hétéhatár mentébeől összerelje a „megszaladt” ménest és a szerteszéledt gulyát. Önfeláldozó kötelességtudással menti a hűségére, becsületére bízott vagyont. Magával, testi épségével, életével nütsem törődik.

Bizony mondom: a kitartás és bátorság mintaképe a hortobágyi ridegpásztor. Másilyen nem is lehet, mert kivéti a pusztá magából azt a sehonnait, akiből ezek az elragadóan férfias tulajdonságok hiányzanak.

Ami azonban a városok vasaltnadrágos és selyemkolyás lakóit illeti, — azok bizony minden kényelmeletlenségtől, nagyobb megerőltetéstől félnek, a nélkülözésektől visszaborzadnak, a hideget pedig alig állhatják. Kivéve talán a téli sportok szenvedélyének megszállottjait. Zimankós, barátságatlan időben még az utcák forgalma is megcsappan. A járókelők mogorva arcáról leri a meleg szoba után való vágyakozás. Mindenki rosszkedvű, akit a halaszthatatlan kötelesség szabadba kenyserít.

November már a gyanus hónapok közé számít. Szent Erzsébet napjára rendszerint megjön az első hó. Utána a tartós, kemény hideg. Viszont „November-apo” incselkedni is szeret. Történet-ként esztendőjében is azt a tréfát eselékedte meg, hogy egészen váratlanul napsugaras májussá kendőzte át a zordonnak indult ősztöt. Calafintaságát — melyért egyébiránt senkisé nem neheztelt meg rá — olyan ügyesen rendezte, hogy még a Meteorológiai Intézet pápaszemet hordó tudós „levelibéká”-inak is lecsétt az álluk meglepetésükben. Hiszen előző nap még felsőkabáthban is dideregtünk. Az emberek persze, igyekeztek magyarázatát adni a kései tavasznak. Ki-ki a maga hite szerint.

— Kőszá hűhullámok törtek a Dunamedencére — állapította meg igen tudományos ábrázattal Tatar Pal, a nagykollégium érdemes professzora, aki mellékesen időjósással is foglalkozott. Saját szavai szerint csakis azért, hogy a rádió időjárásjelentéseiben kéthalkeszkedő „pesti okosokat” a konkurenciával végig bosszantsa.

— Isten gyönyörűség ajándéka! — fohász-kodék fel Könyves Tóth Kálmán nagytiszteletű esperes úr.

— Kemény tél előjele! — hangoztatták a hivatászerű rémlúrterjesztők.

Csendes Sándor számadógazda viszont nagybölcsen csak annyit dünnyögött a hiábaváló okoskodásokra:

— A rigi jóvendőmondó meghótt, az újak meg szegődjenek el jeget aszalni. Nekem azonban' elig ha december végéig így marad az üdő. Utána jöhet rögvést az igazi tavasz.

Száz szónak is egy a vége — az ajándék-tavasz pompázatos verőfényében egész Debrecen újjászületett. A Déri Múzeum parkjában rezes-banda muzsikált. A napsütés nemcsak a fűszálakat és rügyeket, hanem a korzó szépeit is elő-esalogatta. A széles-tágas fűtácán elegáns asszonyok és mosolygós arcú, üde leányok oldalán

tette a szépet a város aranyifjúsága. Áramvonalas gyermekkoscsikat pajkos szemű fiatal anyák átszellemülten tologattak a Nagyerdő finom kavicsal gondozott sétányain. A strandfürdő fedett uszodája, heringes hordó módjára, zsúfolásig megtelt. Sokan elszánt bátorsággal napoztak is.

Mi tőrés-tagadás — a mi enyhén meszesedő, lusta öreg vérünk is megpezsdült. Örömmel észleltük, hogy a „Bunda” című söröző kerthelyiségében ismét megjelentek a magyaros izléssel felterített asztalok. Jó lesz mellettük kissé megpihenni. A gusztyusosan habzó sör is fölöttébb kelleti magát.

— Hók-hók emberek, egymásra vigyázzunk! — csapódik fülünkbe a különös riadó. Az örök-civis Ecsedi Pista múzeumigazgató, egyetemi tanár szívélyesen invitáló szava.

Közeledünk a szövegetaszalhoz, melynél rajta kívül még Ladányi László úr — hajdankori színművész az időben már „néprajzi és műkereskedő — kortyolgatja a friss csapolású árpalét.

— Adj! Isten jónapot! — köszön most Ecsedi. — Isten megadta — ember el ne rontsa! — adom rá a szabályszerű hajdúföldi választ.

— Jól felettél tesvir, leülhetsz. Kezelünk, helyet foglalunk, korsó söröket rendelünk.

Ecsedi Pista széles jökedvében a mindig borús képű Ladányi urat vesézi:

— Könnyű önnék, uram! Ön tartja a nivót...

— Ne marhulj már Pista.

— En marhulok? Hát nem te mondtad tegnap a hollandusnak?...

A jobb sorsra érdemes áldozat tudniillik „megbocsájthatatlan” bűnbe esett. A boltjába betévedt hollandus vendégnek egy csikóbőrös kulacs árát — a hollandforint vásárlóerejéből táplálkozó vérmes reményében — olyan összegben találta megszabni, hogy a különben igen nagypénzű „tulipáncsutakoló” lélekzete, megbízható szemtanúk állítása szerint, percekre elállott.

— Aber ich bitte — méltatlankodott „lélek-jelenlét”-ének visszatérte után —, hogyan lehetséges ilyen képtelenül magas ár? Hiszen Hollandiában ennyiért gyönyörű ékszeret vásárolhatok...

Ladányi úr most olyan fenséges magatartást öltött, akárcsak „Lear király” a harmadik felvonás zárójelenetében. Majd ily szavak hagyták el aranyplombás fogainak kissé túlméretezett sövényét:

— Akkor vegyen az úr ékszeret, otthon a heringszagú hazájában. Én azonban tartom a nivót.

Misem természetesebb, minthogy az esetet Ecsedi Pistanak aznap besúgták s Ladányi urat

csakis a kedvderítő „tavaszi” ragyogás mentette meg egy kiadósabb fejmosástól. De így is gyakorta süvített feléje az enyhe gúnyval mérgezett nyíl:

— No tesvir, te csak tartsad a nivót. De az idegent, ha még olyan jámbor pofája van is, magadnál ostobábbnak többé ne tartsd.

Szegény Ladányi úr már annyit szenvedett, hogy az egész kulacskészletét nyilván odaajándékozta volna a hollandusnak „bűnös” lelke megkönnyebbüléséért.

A vakvéletlen azonban megszábadította további szenvedéseitől. A kerthelyiségben feltűnt Káplár Miklos robusztus alakja.

— Ide Miklós, ide! — rivall Pista barátunk a Hortobágy szépségeinek és pásztoréletének hírneves festőművésze.

— Szerbusztok! — köszönti a társaságot a darabos modorú, szőfukar vadzseni. Hatalmas testének súlya alatt recseg-ropog a szék, melyre félszeg mozdulattal leül.

Ecsedi félrevonja az éthordót s ekként rendelkezik:

— Ne kérdezzen semmit. A művész úrnak hozza fel sorjában a reggeli étlap összes fogásait. Nem „zóna” kell, hanem csupa rendes adag. Amint az egyik fogás elfogyott, hozza a következőt. Az egészet én fizetem.

— Rendben van, kérem.

És most megkezdődött a cirkusz. A félelmetes étvágyáról ismeretes piktor előbb virslit kapott tormával, aztán ugyanazt zaftban. Majd kaviart, ruszlit, borjú-, marha- és sertéspörköltet. Utána tormáshúst, halpaprikást, sajtot, körorzött liptóit, székelygulyást és még a jó Eg tudja: miminden kiadós tápanyagokat.

Miklóst ez a nagy bőség legkevésbé sem lepi meg. Szemrebbenés nélkül, szorgalmasan fal be mindent s nyakalja rá a sört. Ecsedi boldogan élvezte a sikert, annál is inkább, mert valósággal bálványozta ezt a különös embert, akit az Isten csudálatraméltó tehetséggel áldott meg, ám megtagadta tőle — magyar művészsors! — a krajcáros megélhetés anyagi feltételeit is.

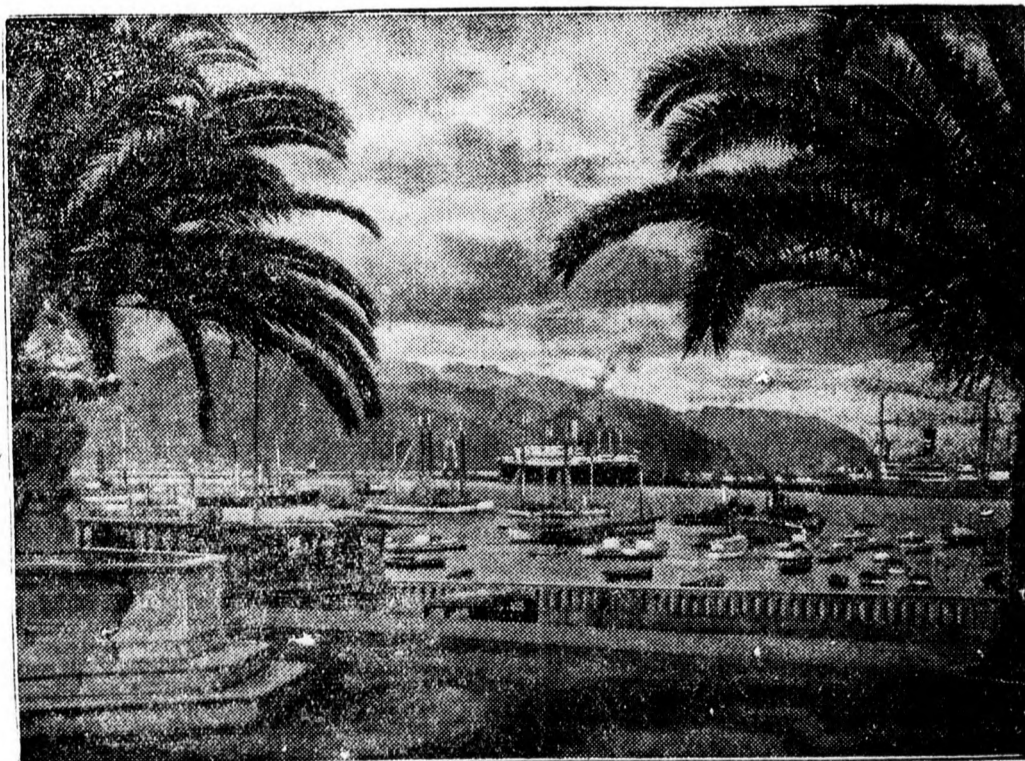
Káplár mester nem is túlhosszú idő alatt végzett a reáharult feladattal. Aztán a pincért hívta:

— Andris fiam! Hozzon még egy jóadag sonkát nekem, de nagyon siessen, mert ebédre vagyok hivatalos és húsz perc múlva indulnom kell.

A napozás ürügye alatt lelkiifurdalás nélkül vígan sörözgető társaságok lassanként oszladni kezdtek. Mi is készülődünk. Távozóban Németh Nándor, a vendéglős, tartóztat fel:

— Urak, holnap a Hortobágyra kell menem. Tartsatok velem. A kis „Ford”-on négyen elférünk. Magam vezetem a kocsit. Használjuk ki a jó időt.

— Rendben! — mondja Ecsedi. — Én vár-

Festői szép kép Teneriffából,

a Kanári szigetek legnagyobbikáról. A kikötőben egy hatalmas német turistahajó látható.

lak benneteket a múzeum irodájában reggel hétre. De jól felöltöztetek.

— Számár vagy Pista! Ilyen pompás tavaszi időben?

— Mondtam, amit mondtam...

A meghatározott időben pontosan megjelentünk. Pista szemlét tartott az expedíció tagjai fölött. Békétlenkedve dűnyögött valamit, pálinkával kínált s minden tiltakozásunk ellenére hégy darab sarkigéző juhászbundát szuszakoltatott be az anélkül is szűk autóba.

— Meleg téglát nem kellene a lábunk alá? — kérdezem „metsző gúnyval”. — Esetleg érmelegető, haskötő, meg hósipka?

— Jó, jó. Csak ne lefetyelj sokat. Láttam én már karon varjút...

A kutyafáját! Hát nem igaza lett?! Alig érjük el a „Látokép”-csárdát, heves szél rohamoz reánk. Az égbolton sötét fellegek tartanak gyanús célzatu gyülekezést. Sikongó víziszárnyasok húznak a magasban. Megered az ólmos eső és vág az arcunkba, mint éles beretva. A vihar mindinkább erősödik. Már tombol, jajong, bőszülten üvölt... Megállunk s őszinte bűnbánattal öltjük fel a gyapjas bundákat... A vezető „maximalfahrt”-ra kapcsol... Nem bírjuk az iramot, mert hirtelen megindul a havazás s a hófúvásban az orrunk hegyéig alig látunk... De már közel a Nagycsárda: a várvavárt menedék. A gerincünk a bunda alatt is jégcsappá fagyott, kezünk-lábunk öntöttvassá dermedt. Hasogat, kínoz, gyötör az embertelen hideg...

A csárdában jólfűtött kemence, forralt bor, méregerős szilvórium, utána pedig izletes pusztai ebéd fogad. Egyórás őrjögés után elül a vad vihar, eláll a havazás, kitisztul az ég s mosolyogva süt ki ismét az áldott nap... Nem történt semmi. Csak a pusztaszer sokévezredes, fékezhetetlenül vadpogány szelleme rakoncátlankodott...

A boltozatos ivó lassanként pusztai néppel és átázott gúnyák pállott-savanyú szagával telik meg. Szörnyen fáradtak a szegény pásztorok. Emberfeletti munkát végeztek: romboló elemekkel kellett vívniok egyenlőtlen harcot.

Győzedelmeskedtek, mert fegyverük az élő lelkiismeret volt.

— Nemzetes gazduraimék! Aludjatok nyugton a pehelydunnás ágyban: nincsen károk... Őreg Csendes Sándor és társai is majdcsak elfeküsznek valahol a „szárdék”-ban... Jutalmat, sőt kézszerítést sem várnak... Csak azt a kis melegítő italt hörpintik még be... Aztán újfent kezdik az örökké éber vigyázatot.

Vén juhász okoszemű puli-kutyáját ajnározza. Zsíros falatokkal „déléktálja” a virganc kis állatot.

— Jól van, ídes szögám. A tiéd az érdem! — mondja könnybelábadt szemmel s kéréses tenyere gyöngéden cirógatja Bodri-kutya csapzott fekete bundáját.

Az okos pusztai eb boldogan pislog öreg gazdájára. Mintha szabódnék a szemtől-szembe történő dicséretéről:

— Csak a kötelességemet cselekedtem, jógazdám...

Szimatjával, romlatlan állati ösztönével közel száz eltűnt birka nyomára vezette rá a két-ségbeesett öreg számadót.

Lámpagyújtás idejére már Debrecenbe érkezünk. A fűtécán most is hullámozott a korzó cifra népe. A városban egész napon át zavartalan volt a kései „tavasz”. Ígyhát viharkalandunknak senki nem adott hitelt. Még a műkedvelő időjós: Tatár Pál professzor úr is a szemünk közé nevetett.

Szivós Donáth O. S. B.:

AMA DIÁKJA

324 oldal. Györfi György címlapjaival. Füzve Lei 120.

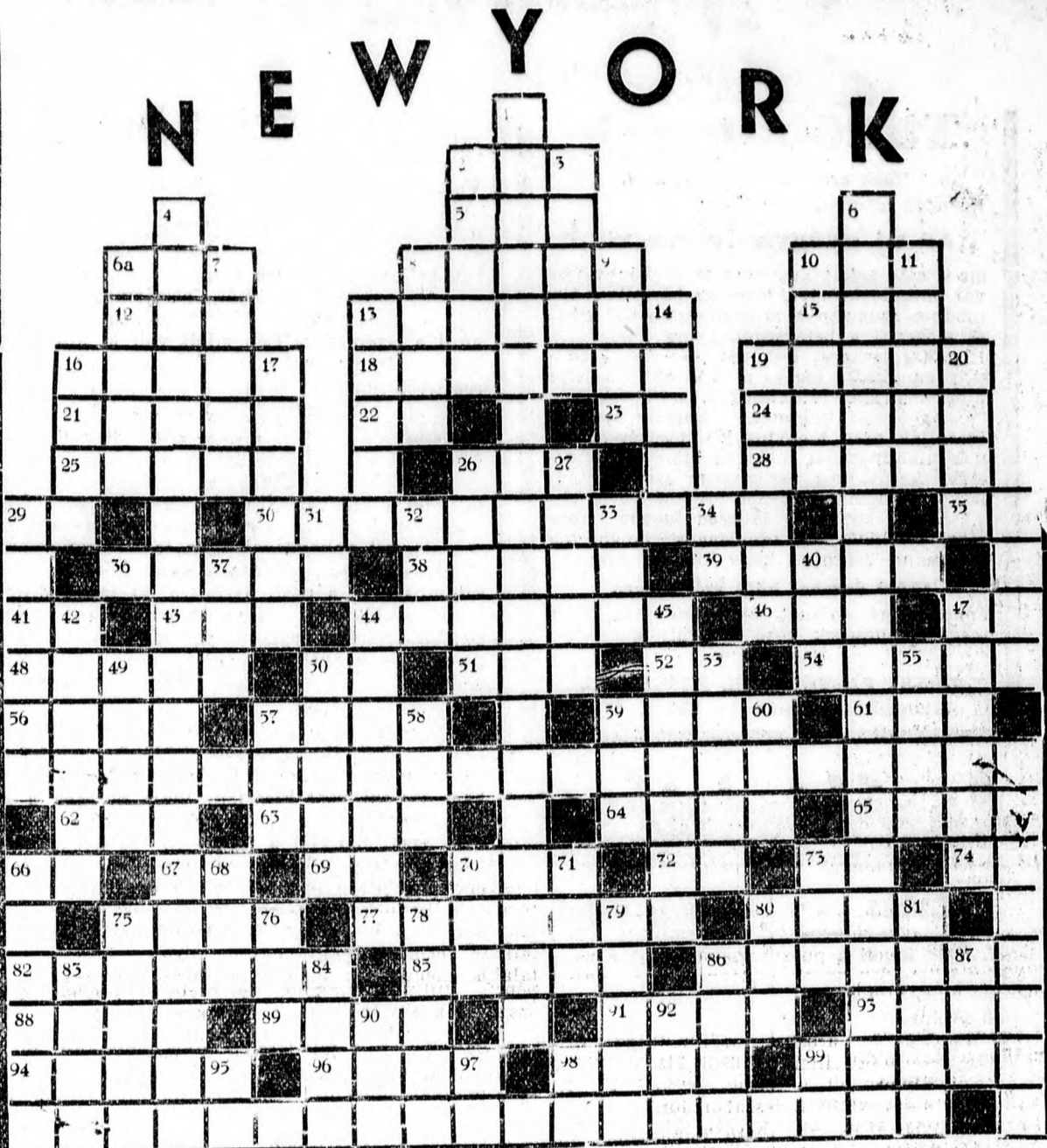
Pompás, modern, aktuális szentbeszéd és elmélkedések az iskolai év minden vasarnapjára és ünnepeire, a ma diákja számára.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

KERESZTREJTVÉNY

9. (252.) szám.

Beküldte: Paulusz Jenő

Beküldendő sorok: Függlőleges 1.: Newyork egyik hatalmas felhőkarcolója. 4.: Itt tartották a hatalmas németellenes gyűlést, amelyen 250.000 em ber vett részt, 6.: A Broadway és a Fifth Avenue, 29.: Newyorkban. 66.: Így aradozunk mi is a csodásvilágvarosról, ha egyszer látnánk. Vizeszintes 30.: Itt áll a híres Kolumbus emlék. **Beküldési határidő: március 11.**

Vizeszintes sorok:

2 „Offenzívába kezd” mássalhangzói. 5 Szülő. 6-a Sakk műszo fon. 8 Olasz éljentes. 10 Nagyon tápláló. Ek felel. 12. A joesziv ember a szegénynek... kenyeret? 13 Zenei műszo, de a szerelmes színszt is nevezhetik így. 15 A 77. vizz. 46. és 5. betűje. 16 Férfi becenev. 18 Nem áll meg. 19 Helyhatározó. 21 Ekezetel: boiso szervo-m. 22 Futball műszo mássalhangz. 23 Igekö: 5. 24 Pálma faj Kelet-Indiában. 25 Newyork ennek az ellenkezője. 26 Magyar sportegylet rövidítése. 28 Amerikai férfinév. 29 Felkiáltó szócska. 35 Névmás. 36 Regit 38 Ez, idegen nyelven. 39 A rejtveny fejtesre nem mondatjuk, hogy... 41 Newyork két betűje. 43... Vadis? 44 Ezt is rendelnek a kávéházban. 45 Ford. kutyaszár egyik neve. 47 Betű kiejtve. 48 Oedipus atyja. 50 Mutatózó fele. 51 Valakinek a házúrja, ek. fel. 52 „Ózék” mássalhangz. 54 Elpusztult hajóorás neve 56 A 29 függ. 25., 4., 9 és 18. betűje. 57 Súlyegység. 59 Nemzet számnév. 61 Vitr... 62 Vonatkozó névmás. 63 Szaz, idegen nyelven. 64 Newyorkban nélkülözhetelen. 65 Ót óraker Newyorkban a legtöbb ember. 66 Farkas Rudolf monogramja. 67 G. L. 69... ska. 70 1591. de fordítva. 72 Ilyen szó is van. 73 Kereskedelmi röv. fordítva. 74 Betű fonet. 75 Női név. 77 A társaságot így írják Newyorkban. 80 A gazda teszi Newyork környékén. 82 En éppen az ellenkezőjét mondom. 85 Hamlett híres monológjában mondja, szállóigévé lett, ezzel a szóval kezdődik... 86 Bolygó, de piaci szerencsehuzás is. 88 O-val község Bács-Bodrog megyében. 86 A postán sok van. 91 Adria város. 93 V... es, híres magyar filmszínész. 94 Vas, röv. stb. 96 A Grenoble alatt ömlik az Iserébe. 98 Víz állat, ékezetel. 99 Névelővel: ürmérték.

Függlőleges sorok:

2 Helyhatározó szó. 3 Híres svájci gyógyhely. 6-a Amerikai filmkomikus. 7 Csavar. 8 A newyorki kikötőben a daru is... 9 Ósrégi nép művészet magas fokot ért el. 10 Magyarul: Állatok. 11 A newyorkiakról is mondják. 13 Előzsisai nép. 14 Azért vitakozunk, hogy rájójunk valaminck

az... 16 Ford. kérdőszó. 17 Felölt, latinul. 19 Tőlünk délre van. 20... Rivel. Ez a folyó választja el Newyorkot Brooklynól. 26 Ezeké a felhőkarcolók. 27 Szine-java. 31 Idegen kötőszó. 32 Magyarául: három. 33 Híres amerikai költő. 34 Valóság rövidítés. 37 Ilyen haj és erdő is van. 40 Amerikai filmszínész név keresztnéve. 42 Newyork volt polgármestere. 44 A budapesti stúdió egyik beemondónje. 47 Egy is sok belőle, hát még ennyit! 49 Ezt is lehet diktálni. 50 A föld egyik leghosszabb folyója. 53 A hét egyik napja. 55 Magyarul ezabb folyója. 57 Állat. 58 Minden cselekedetnek van. 59 róza. 57 Állat. 58 Minden cselekedetnek van. 59 Hag. 60 Zenei rövidítés. 68 Kereskedelmi röv. 70 Régi ürmérték, rövidítve. 71 Tagadó szó, fordítva. 73... et labora. 75 Az ironodra nem igen mondhatod. 76 Nem köt, hanem... 78 A templom része. 79 Szám. 80 Ekezetel: helyhatározó szócska. 81 Juhász teszi. Ek felel. 83 Tízszerezés. 84... codex. Legterjedelmesebb nyelvenlékünk. 86 Idegen előszócska. 87 Címzés röv. 90 Kér, latinul. 92 Ekezetváltoztatással ürmérték. 95 Kicsinyítő szócska. 97 Német kettős mássalhangzó. 98 Betű kiejtve. 99 Fordítva: idegen helyesítés.

7. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

A minősíthetetlen erkölcstelenségnek meleg ágya Istenünkért szálljunk sikra. Nincsen szükség az Istenre. A világ legnagyobb veszélye a kommunizmus diadala. A családi élet szentélyének aláaknázásával. Istentelenség propagandája.

Helyesen megfejtettek: Ambrus József, Buzás Imre, Márkus Zoltán, Szabó Józsefné, Papp Mózes, Domokos János, Sigmund Bertia, Szebeny Gerő, Márkos Endre, Frenyák Margit, Páll V. Béla, Simon Mária, Simon Zoltán, Rózsa Blanka, Bálint Imre, Kiss Endre, Zonda Magdolna, Lázár Béla, özv. Zákony Antalné, Benedek Judit, Misztrik Kató, Dombrády Ferenc, Kaba Ödönne, Jámor Kálmán, Bod Nóra, Patyánszky Erzsébet.

A sorolásnál **Bálint Imre** nyerte meg a könyvet

Tüdőbetegek

Több ezer meggyógyult már.
Kérjétek azonnal könyvem!

„Az új gyógyművészeiről,”

mely már sokat megmentett. A könyv úgy van megszerkesztve, hogy az bármilyen élet módhoz szokottnak is segítségére tud lenni és elősegíti a betegségek gyors leküzdését. Éjszakai izzadás, köhögés elmúlik, a test-súly emelkedni fog és a tüdő elmeszesítése által a további fájdalmak megszűnnek.

Az orvosi tudomány **komoly emberei** igazolják ezen metódus kitűnőségét és annak alkalmazását melegen ajánljuk. Minél előbb kezdi meg metódusom szerinti táplálkozást, annál nagyobb eredményt ér el.

Ezen könyvet **teljesen ingyen kapja meg**, amelyből sok tanulságos dolgot fog megtudni. Tekintve, hogy kiadóm csak

10.000 darabot küld szét ingyen

éppen ezért azonnal írjon, hogy Ön is a még szerencsések közé bekerüljön.

Postai cím:

ERNST PASTERNAK, BERLIN, SO.
Michaelkirchenplatz 13. Abt. Z. 611.

Apróhirdetések

Lakás

Üzlethelyiség,
kényeztetés alkalmas kiadó. Ugyanott mangorló gép eladó. Oradea, Strada Aurel Vlaicu 33. szám.

Kiadó

májusra nagy szuterin szoba konyhával. Str. Delavrancea 43. Sztarill ház.

Szép parkban

3 szobás komfortos lakás, kocsiszinnel, istállóval, gyümölcsösökkel és kerttel azonnal kiadó. Oradea, Str. Moldova 45.

Püszterület

berendezéssel kiadó március 15-re. Ugyanott süllyesztős varrógép eladó. Oradea, Str. Averescu No. 37.

1 utcai szoba

konyha, speiz kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 50. szám.

Egyszoba, konyhás

lakás azonnalra kiadó. Oradea, Str. Alexandri 13. szám.

Gyermektelen

pontos fizető tisztviselő keres 1 szoba, előszoba, esetleg 2 kis szobás lakást mellékkeliségekkel áprillie vagy május 1-re. Címet a kiadóba kér.

Egyszoba,

előszoba, konyha kiadó Oradea, Bratianu 52.

Különféle

Tavasza

kézzelkötött gyermekruhamodellek, valamint ágykötők, tirlikalapak, harisnyafeljelés és szemszedés. Bodánánál, Oradea, Strada Avram Jancu 16. Vegytisztítás és kézimunkaüzlet

Adás-vétel

Őszi (francia) barack csemeték kaphatók minitabarackosomban. Dr. Kaczián Kálmán, Oradea, Dr. Ciordaş-u. 46.

Fajgyümölcsfák,

díszcserjék, fenyők és alak bukszusok, garantált minőségben olcsón kaphatók. Széles falkola, Oradea, Str. B. P. Hasdeu 5. szám.

Ritka alkalom:

4 szoba, fürdőszobás ház vételére Oradeán. Orvosi rendelőnek kitűnő. Nagy környék orvos nélkül. Nagy kertes, jó épület Haus Gierling, Sighişoara, Unirii 25.

Egy schimbás

katonaköpeny, derékszíjjal eladó. Str. Episcopul Pavel 24. Oradea

Timişoarán

sürgősen eladó új ház 2 lakással, gyümölcsös udvarral fő utvonalon. Str. Brăncoveanu 87.

Alkalmi vétel

4 szobás komfortos magánház jutányos áron eladó. Értekezni: Orade, Str. Strămbă No. 2.

Alkalmazás

Hivatásos ápolónő

beteg mellé ajánlkozik. Cím: Oradea, Tace Joneşcu 24. szám.

Jó házból való

értelmes egész árvalányt keresek varrás-hoz. Varrni tudó előnyben. Egyedül álló idősebb lány is lehet. Ott-hon, ellátást kap. Kovács Győzőné, Oradea, Str. Sinaia 4. (Nilsgeztelep.)

A butaság „karrierregénye”

Kolozsvári Grandpierre Emil „A nagy ember” című legújabb regényéről

Kolozsvári Grandpierre Emil művészete sajátosan eredeti színt, eredeti hangot képvisel a modern magyar regényirodalomban. Valami fojtott nyugati szellem pezsgése, a magyar földbe oltott venyige idegen íze és aromája kering művészetének tiszta alkoholjában és e komoly és finom italnak csipős és friss íze, kellemes mámore van...

Az országrészünkből elszármazott fiatal író — „Rosta” című kétkötetes regénye után, amit a Szépművés Céh adott volt ki annakidején — „Dr Csibráky szerelmei” című vaskos regényét hozta ki tavaly a budapesti Franklin társulat, míg legújabb 340 oldalas regénye, „A nagy ember” most jelent meg, ugyancsak a Franklin társulat kiadásában.

Már dr Csibráky fura figurája is úgy vult be a magyar irodalomba, hogy regényirodalomunk dúsan viruló családfáján senkivel sem tartott rokonságot. Az író, Grandpierre Emil sajátos, furcsa világából lépett ez a különös alak a pesti aszfaltra, ki tudja miféle távoli ködökből, s Grandpierre huncutkodó, pajzán szelleme, rakoncátlan kíváncsisága alaposan és kegyetlenül kiforgatta, kitergette életének izgalmas érdekességeit és végzetesen kínos felszűrészeit.

Annai bizonyos, hogy aki összetalálkozik ezzel a Csibráky nevezetű különös egyénnel, az soha életében nem fogja elfelejteni s mának ismerősként kísérteni fogja egészen a sírig... Azt hiszem, ebben a regényében találta meg igazi hangját a fiatal író és lélekelemző készsége, ijesztezőn biztos lélekismerete már ebben a regényében is a legkuszáltabb lelki-szövevényeket és bogokat oldozgatta vakmerő ügyességgel s egy detektívregény idegfejlesztő izgalmaságával.

A regénynek komoly irodalmi sikere volt és Grandpierre Emil úgy vette számba az irodalmi kritikát, mint aki merész feladatokra vállalkozik, e feladatokat maradéktalanul megoldva, egyéni színt, egyéni hangot jelent a magyar irodalomban, ahol többnyire csak jószándékú, vagy félénk kísérletezői akadnak az effajta kísérleteknek.

Grandpierre Emil legújabb regénye minden bizonnyal még ennél is teljesebb sikerre tarthat számot. Azt hiszem, nem csal az irodalmi prognózis, amely azt tartja, hogy: „ez az a regény, amelyet beszélni fognak...” Mert noha Grandpierre Emil választékos ízlése és irodalmi becsülete nem ismer megalkuvásokat a közönségsiker jegyében, legújabb regényének megvan az a különös és rejtett, de a közönségsiker szempontjából föltétlenül döntő-jelentőségű titka, ami egy lélekelemző, mély-értelmű könyvet is népszerűvé tehet, úgyhogy „rejtett szépségei” nemcsak az irodalmi gourmandok számára megközelíthetők, mint amilyen dr Csibráki volt...

„A nagy ember!” tulajdonképpen karrierregény. A korlátolt, lomha és nehézkes észjárású Szilasy Gazsi korrier-regénye ez a könyv. De micsoda értelme, micsoda magával ragadó tanulsága van ennek a regénynek, egy villamos feszültségű, izgalmas lelkiakadand merész fordulatain keresztül, addig, amíg Szilasy Gazsi a vidéki város áporodott diákszobájától egy robusztus és masszív buta ember időtálló, baromi kitartásával és erőszakosságával, akadályokat nem ismerve és akadályoktól vissza nem riadva eljut addig, hogy a magyar filmünió gigantikus tervét megvalósítja és a film közép-európai diktátorává nővi ki magát. Ezt a szédítő karriert Grandpierre Emil a lélek rejtelmes és titokzatos útvesztőiben és tudatalatti folyosóiban világítja meg a lélekelemzés és lélekismeret kísérletes fényével és káprázatos tűzijátékával. Szilasi Gazsival egyvonalban fut a regény másik hőse, Gazsi barátja és diaktársa, az elegáns életstílust, az okos szemléldést, a gazdag és friss intuíciókat, finom megérzéseket, elmés leleményességet és szuggesztív intellektust sugárzó, kicsit már ördögien raffinált észjárású, kicsit kajánkodó Miklós, aki „spiritus rektora” Szilasy Gazsinak és akaratlanul is „értelmi szerzője” Gazsi szédítő karrierjének... Miklós adja félig komolytalanul, félig tréfásan Szilasy Gazsinak azokat a fan-

tasztikus ötleteket és ötletszerű, kétes értékű jelszavakat, ő ébreszti Gazsiban azokat a lehetetlennek látszó terveket, amiket aztán ez a kényeskedő és könyörtelenül buta ember annyira magáévá tesz, annyira megszívlel, hogy a butaság mindent lebíró és lehengerlő akaratával, kitarásával és tántoríthatatlan következetességével meg is valósít. De nem lesz hálátlan Miklóssal szemben: őt is magával viszi a szédítő karrier csúcsára, ahol mint a film közép-európai diktátora, korlátlan úrkent parancsol... A regény utolsó lapján aztán, amikor Miklós megállapítja, hogy műve „gőlemje” milyen csodálatos mértékben sikerült, egy kicsit megjéjd, egy kicsit megdöbben ezen a vakmerő játékon... Megdöbben, mert hirtelen arra gondol, hogy mi lett volna akkor, ha „azon az emlékezetes estén” nem mennek a moziba és nem nézik meg „azt a végzetes francia filmet,” amely a „kép-asszociáció” azóta közkeletűvé vált ötletét ébresztette benne és nem kelti fel Gazsiban az érdeklődést a filmszakma iránt? *Mi lett volna például, ha a politika iránt kelt Gazsiban érdeklődést?* Ha rávezeti a politika útjára és meggyőzi, hogy egyedül ő segíthet az országon? És megborrad a gondolatra... „Emelvényen látja Gazsit, amint kemény, katonás gesztusokkal szónokol: — „el kell törölni az örökösödést!” — kiáltja száraz, határozott hangján. A jelszó szájról-szájra jár, a szívekben remények gyúlnak, a tanácstalan, riadt emberek suttogni kezdenek: — „Ő az, aki kenyeret fog adni”, — „Ő az, aki véget vet a válságnak.” — Mint ahogy a filmek is suttogták: — „Ő az, aki meg fogja csinálni az Uniót”, — „Ő az, aki forradalmosítja a magyar filmgyártást”, — „Ő az”, — „Ő az”... Olyan ember beszél, aki nem csal, nem lopott, nem hazudott, senki sem tud rosszat mondani róla a szájjukból veszi ki a szót, azt mondja, amit milliók gondolnak... Kezdetben alig néhányan hallgatják, kezdetben harminc-negyven ember előtt beszél, de a tömeg nőttön nő, lassan elárasztja a teret, Gazsi szavait hangszórók továbbítják, megtelenek a szomszédos utcák, vidéken vándorútra kelnek az emberek, állanak hidegben, az esőben vagy a forró nap-sütésben és hallgatják... Egyszerre felemeli kezét, kemény, ellentmondást nem tűrő parancsot irányít mutat, a tömeg zúgva, hűmpölygve megindul s a történelemben új fejezet kezdődik.”

Politikai szatíra ez a regény? A 340 oldalas könyvben mindössze ez a finom, de jelentős utalás érint „politikumot”, ha ez egyáltalán annak nevezhető. Dezt hiszem, a könyv mégis azzal a rejtett céllal íródott, hogy megmutassa azokat a végzetes tulajdonságokat és „hajlamokat”, azokat a körülményeket, amik egy diktátort elindítanak... A regénynek ez a merész, frappáns fordulata mindenesetre csak kiszélesíti a regény perspektíváit és elgondolkoztatja az olvasót. Befejezettebb, kiegyensúlyozottabb, törellembb, nyugodtabb vonalvezetésű s egyben merészebb élelátással megírt regénnyel alig találkozni regényirodalomunkban.

Kolozsvári Grandpierre Emil mondhatni szemünk láttára fejlődött a modern magyar regényírás jellegzetesen egyéni és valami furcsa, izgalgó nyugati szellemet rekváló íróművészevé. Regénykompozíciójának hibátlanága, áttetszően tiszta, kifejezőerejű stílusművészete is nagy erénye a fiatal írónak. S miként Csibráki regénye, „A nagy ember” is bővelkedik kifogyhatatlanul szellemes és vidáman groteszk ötletekben, amelyek — sajnos — obszán területekre is elkalandoznak s az író tisztelget nem ismerő szelleme szemérmetlenül kíváncsi fantáziája olykor perverz indiszkrécióval teregeti az erotika szennyeseit... Kár a különben kitűnő regényért, amelynek ez az egyetlen szépségteljes s amit komikus beállítások és vidám fintorok si alig mentenek. (By.)

Készült a Szent László-nyomda Rt. Könyvnyomdája Oradea, Str. Regele Carol II. No. 8.